

Työeläke

Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti

**POSTITETTU
TYÖELÄKEOTE
LYHENE**

Kotiin lähetettävä
työeläkeote lyhenee,
mutta verkossa
ote pysyy paperista
kattavampana.

**30,5 miljardia
vuodessa
työeläkkeisiin**

Arekin luotsi

Arekin toimitusjohtaja Aaro
Mutikainen ei rakasta monopoleja.
Myös tietojärjestelmissä monoliitit
ovat hankalia uudistaa.

**Keskieläke
1784 euroa**

**Eläke aika
myöhentynyt**

Sisältö

2/2022

PÄÄKIRJOITUS

Kriisikestävä
Allan Paldanius _____ **3**

TIEDOKSI

Työurat pidemmiksi –
lailla vai työajan joustoilla? **4**

KOLUMNIT

Hukataanko vastuullisessa
sijoittamisessa eläkevaroja?
Timo Viherkenttä _____ **7**

TAPASIMME

Arekin toimitusjohtaja
Aaro Mutikaisen _____ **8**

VISUAALISESTI

Keskieläketilastot _____ **12**

TUTKITTUA

Eläkeikä myöhentynyt
Jari Kannisto _____ **14**

TILINPÄÄTÖSTIEDOT

Teemasivut 2021
tilinpäätöstiedoista _____ **16**

SIJOITUSANALYYSI

Sijoitusvarat 256 mrd.
Kimmo Koivurinne _____ **18**

AJANKOHTAISTA

Ratkaisuja työeläkkeiden
rahoituskysymyksiin _____ **22**

ULKOMAILTA

Belgian järjestelmä
kehittyy jatkuvasti _____ **24**

OHJENUORA

Kotiin lähetettävä
työeläkeote lyhenee _____ **26**

KIRJAT

Elon viestinnästä
Sara Salomaan kirjavinkit _____ **27**

VASTAPAINO

Hanna Pratsch säntää
koirineen metsään _____ **28**

KONKARI KERTOO

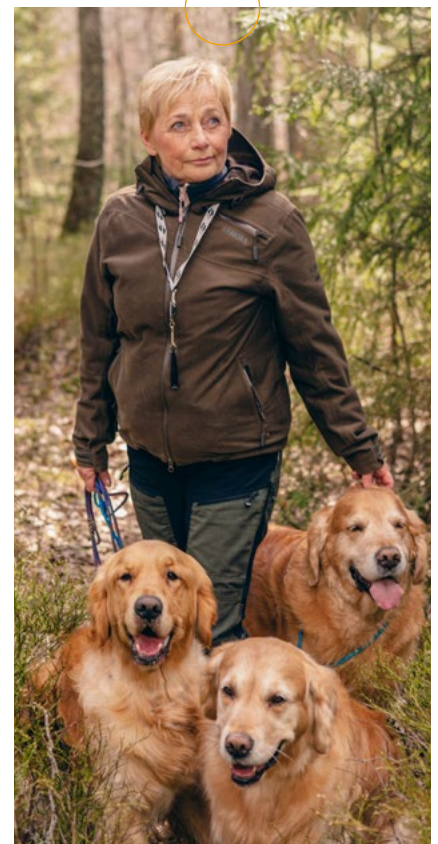
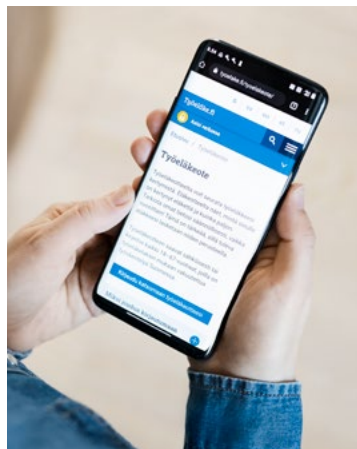
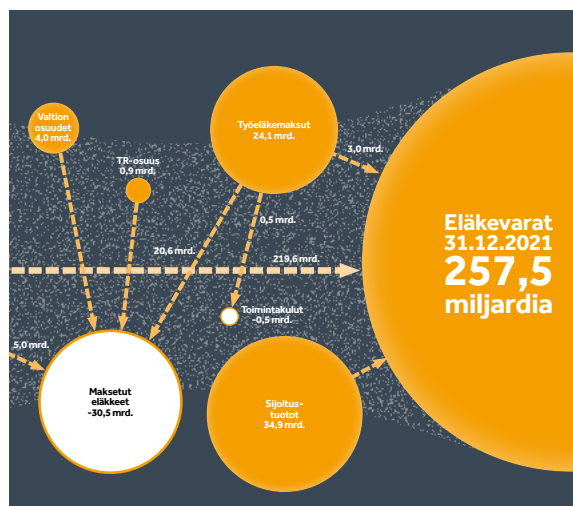
Minna Lehmuskero
luottaa yhteistyöhön _____ **30**

ENGLISH SUMMARY

Kooste lehden
aiheista englanniksi _____ **31**

28

Mikä on sinun mieleenpainuv
koirakokemuksesi? Kerromme
Hanna Pratschin ilon
hetkistä kultaistennoutajien
kouluttajana.

16 Paljoko maksuina tuli ja mitä eläkkeisiin meni? Katso ja lue, miten rahavirrat liikkuvat. Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedoista esittelemme seikkaperäisesti työeläkerahavirtojen kiertokulkua.

26 Verkossa tiedot kattavasti, vaikka postitettava työeläkeote lyhenee.

Pääkirjoitus

ALLAN PALDANIUS, JOHTAJA, ELÄKETURVAKESKUS
TWITTER @PALDAAL

Kriisinkestävä

TOISTUVAT KRIISIT muistuttavat, kuinka tärkeää on kehittää työeläkejärjestelmää siten, että se tukisi nykyistä paremmin eläkevarojen pitkäjänteistä ja tuototakuista sijoittamista.

Tuore esimerkki kehittämisestä on kesäkuun alussa voimaantunut TyEL-järjestelmän vanhuuseläkevastuiden täydentämistä koskeva muutos, jolla pyritään mahdollistamaan pitkäjänteinen sijoitustoiminta ja hyvien sijoitustuottojen tavoittelu myös huonossa sijoitusmarkkinatilanteessa.

Maailmantaloutta koetellut koronapandemia sai antaa tilaa uudelle kriisille, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Orastanut talouskasvu hyytyi sanktioiden myötä, ja epävarmuus kasvavan inflaation kanssa on painanut osakemarkkinat laskuun.

Työeläkejärjestelmä kohtasi uuden kriisin vahvana. Toisen koronavuoden päättyessä työeläkejärjestelmän sijoitusvarat olivat ennätyskellisen suuret ja riskinkantokyky erinomainen. Ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen tilanne on säilynyt vahvana miinusmerkkisestä sijoitustuloksesta huolimatta.

Eläketurvakeskuksen huhtikuussa julkaisemassa kansainvälisessä tuottovertailussa näkyivät selvästi erilaisten eläkesijoittajien tuottoerot. Eläkesijoittajat toimivat erilaisissa sääntelykehikoissa ja tuottoeroihin on lukuisia syitä. Yleishuomiona kuitenkin voinee todeta, että mitä riskipitoisempia sijoituksia sääntelykehikko ja sijoitusstrategia mahdollistavat, sitä parempia tuotot ovat olleet myös vuotta pidemmällä aikajaksolla.

Järjestelmän kehittämistä on syytä jatkaa, sillä noin yhden vuoden bruttokansantuotteen suuruisen sijoitusvarallisuuden kyseessä ollen pienelläkin tuoton parannuksella on iso merkitys eläkejärjestelmän rahoitukselle.

Tämän lehden liitteenä on työeläkelaitosten tilinpäätösten koonti, jolle annan vahvan lukusuosituksen. Esimerkiksi useasti esillä olleet työeläkejärjestelmän hoitokulut, ilman sijoitustoiminnan kuluja, ovat viidessä vuodessa laskeneet sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Työeläketurvan päivittäispalvelupaketin hinta on laskenut samalla kun palvelut ovat parantuneet! ✓

”Työeläkejärjestelmä kohtasi uuden kriisin vahvana.”

Työeläke-lehti on työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus, Etk.fi

VERKKOLEHTI
Työeläkelehti.fi

TILAA UUTISKIRJE
etk.fi/uutiskirje

PÄÄTOIMITTAJA
Tuovi Rautjoki

TOIMITUSPÄÄLIKKÖ
Anne Iivonen
tyoelake-lehti@etk.fi

TOIMITUSNEUVOSTO
Markku Aalto (Eläkesäätiöyhdistys)
Anniina Alaluusua-Listola (Eläketurvakeskus)
Tiina Grönqvist (Varma)
Jorma Kinnunen (Mela)
Heidi Koskinen (Ilmarinen)
Teresa Kvarngård (Keva)
Linda Mattsson (Veritas)
Tiina Palotie-Heino (Eläketurvakeskus)
Noora Poussu (Elo)

LEHTEÄ TEKIVÄT MYÖS
Jaakko Aho, Henna Iire,
Katri Isotalo, Jari Kannisto,
Kimmo Koivurinne,
Vesa Laitinen, Olli-Pekka Orpo,
Karoliina Paatos, Allan Paldanius,
Elna Päivinen, Merja Raunis,
Matti Remes, Katri Saarteinen,
Maija Schrall, Marjo Skoglund,
Sara Salomaa ja
Timo Viherkenttä.

TILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

TAITTO
Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy

PAINO
Hansaprint Oy
paperi UPM Fine 100 g/m²

ISSN 0564-5808 (painettu)
Helsinki 2022, 58. vuosikerta
ISSN 1799-5221 (verkkojulkaisu)

Ilmestyy neljästi vuonna 2022.
nro aineistot lehti ilmestyy
1 11.2. 14.3.
2 6.5. 6.6.
3 2.9. 3.10.
4 4.11. 5.12.

Kannen kuva:
Vesa Laitinen

Työurat pidemmiksi – lailla vai työajan joustoilla?

Työvoimapula ja väestön vanheneminen muokkaavat työelämää entistä ikämyönteisemmäksi. Näin todettiin Eläketurvakeskuksen ja SustAgeable-tutkimuskonsortion seminaarissa toukokuussa.

Työnantajat suhtautuvat yli 55-vuotiaisiin työntekijöihin aiempaa myönteisemmin, ilmenee Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta. Mutta jatkuvatko työurat tavoitellulla tavalla?

– Haluun jatkaa työuraa voi vaikuttaa pienilläkin muutoksilla työoloissa, esimerkiksi työaikajoustoilla. Työolosuhteilla on erittäin suuri merkitys, arvioi kehittämisspäällikkö **Juha Antila** SAK:sta.

TEM:n alivaltiosihteeri **Elina Pylkkänen** tarttui järeämpiin keinoihin.

Hänen mukaansa lainsäädännössä voitaisiin tehdä nykyistä tiukempia päätöksiä eläkeikärajoista sen sijaan, että luodaan ensisijaisesti taloudellisia kannustimia jatkaa työuraa.

– Ikärajat purevat tutkimusten mukaan paremmin kuin kannustimet. Miksi 65-vuotias olisi liian vanha työelämään, kun näin ei ole muissakaan Pohjoismaissa, Pylkkänen pohti.

Muiden Pohjoismaiden korkea työllisyysastetta selittää Pylkkäsen mukaan etenkin osa-aikatyö. Esimerkiksi Ruotsissa yli 65-vuotiaista on saatu reserviä työmarkkinoille työtulovähennyksen avulla.

Pylkkänen puuttuisi myös sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyteen johtaviin syihin. Hänen mukaansa esimerkiksi hoiva- ja hoitoalalla menetetään kaksi mil-

Tutkimusseminaarissa työurien pidentämistä pohtivat Katja Veirto, Elo (vas.), Juha Antila, SAK, Elina Pylkkänen, TEM ja Jenni Pitkänen, Teknologiateollisuus.

jardia euroa vuosittain sairauspoissaolojen takia.

– Jos sairauspoissaolot saataisiin poistettua kokonaan esimerkiksi hoitoalalla, meillä ei olisi työvoimapulaa lainkaan.

Työvoiman tarve muokkaakin työelämän ikäasenteita.

– Teknologia-alalla tarvitaan kymmenen seuraavan vuoden aikana 130 000 uutta osaajaa. Ehdottomasti kaikenikäisiä tarvitaan, totesi johtava asiantuntija **Jenni Pitkänen** Teknologiateollisuudesta.

Työeläkeyhtiö Elon yhteiskuntasuhdejohtaja **Katja Veirto** toi esiin monipuoliset kouluttautumisvaihtoehdot kaikenikäisille.

– Osaaminen on kaiken perusta. Veirton mukaan yhteiskunnassa on jatkettava koulutuspolitiikkaa, joka antaa mahdollisuuksia erilaisiin kouluttautumispolkuihin ja siirtymiseen tarvittaessa alalta toiselle.

”Miksi 65-vuotias olisi liian vanha työelämään?”

2022

TYÖ-
ELÄKE-
PÄIVÄ

22.11.2022

Scandic Marina Congress Center ja verkossa

Eläketurvakeskukselle ISSA:n Good Practice -palkinto

Eläketurvakeskus (ETK) on saanut kansainvälisen ISSA-palkinnon työnantaja-asiakkaiden palvelusta kansainvälisissä vakuuttamistilanteissa. ETK osallistui kilpailuun verkkopalvelullaan, jonka avulla työnantaja voi varmistaa, että sosiaalivakuutusmaksut ovat maksettu oikeaan maahan sekä oikein ja ajallaan.

Tämä Euroopan alueen The Good Practice -kilpailussa palkittu palvelu korvaa työnantajien käyttämiä konsultaatiopalveluja sekä vähentää suoran asiakaspalvelun tarvetta.

– Verkkopalvelumme kokoaa sosiaalivakuuttamisen keskeiset ohjeet työnantajille yhteen paikkaan. Tämä helpottaa ja säästää työnantajien ja viranomaisten hallinnollista työtä, kertoo erityisasiantuntija **Tiina Ahonen** Eläketurvakeskuksen ulkomaanpalveluista.

Palkinto tuli kategoriassa, jossa painotetaan kehitystyötä sekä sosiaalimaksujen kattavuuden että palvelujen viestinnän osalta.

Palvelu otettiin käyttöön vuonna 2019. Palvelulle oli tilaus, sillä kansainväliset vakuuttamistilanteet ovat kasvussa.

Etk.fi/koulutus

OPI UUTTA

Opiskele kesällä eläkeasioita verkossa. Esimerkkejä verkkokursseistamme:

- Suomen työeläkejärjestelmästä lyhyesti
- The Finnish Earnings-related Pension System
- Työeläkekuntoutuksen ABC
- Yksityisten alojen työeläkkeiden rahoitus.

Turkulainen Veritas on ainoa pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimiva työeläkeyhtiö. Yhtiölle valmistui viime vuonna uusi pääkonttori Turun Kupittaaalle.

Veritaksen muutosneuvottelut johtivat henkilöstövähennyksiin

Työeläkeyhtiö Veritas tiedotti 17 henkilön työsuhteen päättymisestä. Tämän vuoden loppuun mennessä toteutuvat irtisanomiset vähentävät Veritaksen henkilöstöä noin 10 prosentilla.

Irtisanomiset ovat seurausta Veritaksen toiminnan tehostamiseen tähtäivistä toimista, joihin saatiin ratkaisu huhtikuussa päättyneissä muutosneuvotteluissa. Muutosneuvottelut koskivat noin 150:tä Veritaksen työntekijää.

Veritas tukee irtisanottavia työntekijöitä ja järjestää heille työllistymistä tukevaa muutosturvavalmennusta.

TYÖELÄKEKOULUT 2022

Kevät

Lahti 28.4.
Lappeenranta 5.5.
Oulu 12.5.
Kuopio 2.6.
Joensuu 16.6.

Syksy

Kokkola 8.9.
Tampere 8.9.
Rovaniemi 15.9.
Turku 22.9.
Seinäjoki 29.9.
Jyväskylä 6.10.

Ilmoittaudu mukaan! tela.fi/tyoelakekoulu

**30,5
miljardia
euroa**

Ansioperusteisia työeläkkeitä maksettiin viime vuonna **30,5 miljardia euroa**. Väestön keskimääräinen kokonaiseläke oli **1 784 euroa**.

Nimitykset

Markus Aho, DI, on nimitetty 1.6. alkaen Varman sijoituksista vastaavaksi johtajaksi.

Piia Laaksonen, FM, SHV, on nimitetty 1.4. alkaen Kevan akтуаarijohtajaksi.

Elina Päivinen, YTM, on nimitetty 4.4. alkaen Eläketurvakeskukseen viestinnän asiantuntijaksi.

Juho Antila, KTM, on nimitetty Ilmarisen palvelujohtajaksi asiakkudet ja kanavat -linjalle.

Hanna Latvala, tradenomi, on nimitetty 7.3. alkaen Eläketurvakeskukseen viestinnän asiantuntijaksi.

Heli Rantanen, Tth, AMK, JYEAT, on nimitetty 1.1. alkaen Ilmarisen työkykyjohtamisen asiantuntijaksi työkykyriskin hallinta ja kuntoutus -linjalle.

Inka Hassinen, OTM, on nimitetty 1.4. alkaen Eläketurvakeskukseen lakimieheksi.

Jarno Mäkinen, DI, on nimitetty 1.2. alkaen Kevan kehitysjohtajaksi.

Martti Rasimus, FT, on nimitetty 1.2. alkaen Eläketurvakeskukseen matemaatikoksi.

Sanna Helve-Tuomainen, tradenomi YAMK, on nimitetty 1.6. alkaen Melan tapaturmayksikön päälliköksi.

Minna Palomurto, FM, yo.merk., on nimitetty 1.6. alkaen Ilmarisen toimitusjohtajan assistentiksi ja hän toimii myös Ilmarisen johtoryhmän sihteerinä.

Minna Savinainen, TtT, on nimitetty 4.4. alkaen tutkimuspäälliköksi Varman työkyvyttömyysriskin hallinta -toimintoon.

Tuomas Kemiläinen, MuM, on nimitetty Ilmarisen henkilöstöpäälliköksi henkilöstöosastolle.

Pauli Pekkala, FM, on nimitetty 2.5. alkaen Eläketurvakeskukseen järjestelmäpäälliköksi.

Antti Turunen, OTK, on nimitetty 28.3. alkaen Varman vastuullisuus-päälliköksi.

Työeläkeote on verkossa paperista kattavampi

TEKSTI JA KUVIO: MARJO SKOGLUND

Vastaisuudessa postitse jaettavalla työeläkeotteella on listattuna vain tuoreimmat työskentelytiedot. Vanhemmat tiedot ovat katsottavissa verkosta. Muutos koskee yksityisalojen otteita.

Työeläkeotteen tietojen tarkistaminen on tärkeää, sillä tuleva eläke lasketaan otteen tietojen pohjalta. Tarkistaminen kannattaa ottaa tavaksi, vaikka vuosittain.

Työeläkeote on myös oiva apuväline eläkkeelle siirtymisen suunnitteluun.

Otetta täydentävät arviolaskurit sekä eläkeikälaskurit.

Sähköisen otteen voi käydä katsomassa ja valitsemassa oman työeläkevakuuttajan verkkopalvelusta. Myös Työeläke.fi-palvelu ohjaa työeläkeotteen äärelle. /

Työeläkeotteiden vuosittainen kirjepostitus alkaa. Ote myös verkossa.

2008

Otteen postitus kaikille harvenee: kirje kolmen vuoden välein.

2012

Julkisen puolen tiedot mukana työeläkeotteella.

2013

Ansiotiedot ajantasaiseksi verkossa tulorekisterin myötä.

2017

Eläkeuudistuksen muutokset otteelle, mm. alin ja tavoite-eläkeikä.

2019

Paperinen ote supistuu, verkossa edelleen koko työhistoria.

2022

Verkon työeläkeote ensisijaiseksi?

2024 ?

KAROLIINA PAAIOS

Hukataanko vastuullisessa sijoittamisessa eläkevaroja?

Kaikki suuret suomalaiset eläkesijoittajat julistavat sijoittavansa vastuullisesti. Verkkosivuilla tätä kuvaillaan niin kauniisti, ettei lukijalle tahdo jäädä kuivaa silmää.

Joku saattaa tosin sanoa, että puheet ovat puheita. Toinen voi taas ajatella, että vastuullisuuskriteerit rajoittavat mahdollisuuksia tuottaviin sijoituksiin.

Silti on lähes mahdotonta kuvitella merkittävän suomalaisen eläkesijoittajan ilmoittavan, ettei vastuullisuudelle anneta merkitystä. Samoin on muissa Pohjoismaissa ja Hollannissa, kun taas muualla kuva on kirjavampi. Presidentti Trumpin hallinto jopa painosti valvontaviranomaista kieltämään eläkerahastoilta tällaisten näkökohtien huomioonottamisen.

Vastuullisuutta kuvaavat ESG-tekijät (Environment, Social and Governance) ovat monitahoiset ja sijoittajien painotukset vaihtelevat. Suurin huomio on ollut jo useita vuosia ilmastossa, ja tuoreimmin pintaan on sodan mukana noussut valtioiden toiminta. Myös kriteerien soveltamiseen on monia tapoja. Sijoituskohteiden poissulkeminen on saanut rinnalleen muun muassa salkkujen rakentamisen vastuullisuustekijöitä painottavien indeksien ympärille. Tällaiset indeksit poikkeavat kylläkin suuresti toisistaan.

Monet suuret sijoittajat korostavat suoraa vaikuttamista yrityksiin. Keskustelut yritysjohton kanssa voivatkin olla parhaimmillaan tehokkaampia kuin omistuksesta luopuminen. Ulkopuolelta on tosin yleensä mahdotonta arvioida tällaisen vaikuttamisen tosiasiallisuutta ja sisältöä.

Sijoittajille vastuullisuus on paljolti riskienhallintaa, mutta alentaako vastuullisuustekijöiden huomioonottaminen tuottoja? Asiaa on tutkittu runsaasti ja tuloksia on kosolti molempiin suuntiin. Sijoittajien toimintatavat myös kehittyvät sitä vauhtia, että monet tutkimukset kohdistuvat entisiin käytäntöihin.

Työeläkesijoittajat ovat isoja omistajia, ja vastuullisuus on tässä tavattoman tärkeää, vaikka siinä joudutaankin tekemään vaikeita valintoja – usein myös epävarman tiedon varassa.

Kehitettävää toki riittää.

Vastuullisuuden hyväksyttävyyttä suhteessa lain vaatimiin tuottavuuteen ja turvaavuuteen olisi kuitenkin tarpeen pohtia vakavasti vain, jos tutkimus selvästi osoittaisi vastuullisuuden heikentävän tuoton ja riskin suhdetta. Tällainen tutkimuskonsensus olisi kovin yllättävä. /

”Sijoittajille vastuullisuus on paljolti riskienhallintaa.”

Kirjoittaja, OTT Timo Viherkenttä työskentelee työelämäprofessorina Aalto-yliopistossa.

IT-järjestelmien takuumies

Arekin toimitusjohtaja Aaro Mutikaisen työssä vaaditaan hyvää tuntemusta tietojärjestelmistä. Mutta myös vähintään yhtä hyvää ymmärrystä asiakkaista, jotka hoitavat työeläketurvan perustehtävää.

Arekissa ja Nooan arkissa on vertauskuvallista samankaltaisuutta. Hajautetussa toimeenpanossa myös IT-järjestelmistä tiedot kulkeutuvat yhteen kuin Nooan arkkiin ennen kuin päästään haluttuun tavoitteeseen. Päämääränä on tietojen käytön sujuvuus etenkin eläkkeen laskennassa.

Informaatiotekniikan ja tietojärjestelmien yhteensovittaminen työeläkealalla ei ole kuitenkaan uskonasia, eikä täysin ongelmatontakaan. Siinä täytyy yhteensovittaa eri näkemyksiä ja löytää lopulta yhteistyössä ulostuloratkaisuja. Tästä viime lokakuussa Arekin luotsina aloittaneella toimitusjohtaja **Aaro Mutikaisella** on jo kokemusta.

Mutikainen uskoo yhteistyön voimaan.

– Arek on sen takia olemassa, että yhteisten järjestelmien avulla työeläketurvan toimeenpanoa tehostetaan ja etteivät kaikki tee samoja asioita. Siitä huolen pitäminen on Arekin perustekemistä, hän sanoo.

ISÄNTÄ VAIRENKI? Niille molemmille ominaisuuksille on käyttöä. Arekin asiakkaille Mutikainen on kuunteleva renki: hän kysyy ja korjaa työt sovitusmuodoksi pel-

lollaan. Tietojärjestelmiä ylläpitävän yhtiön lukuisille järjestelmätoimittajille hän on samalla myös vaativa isäntä, joka pitää kiinni periaatteista alan yhteisen järjestelmän rakentajana.

Kuka päättää marssijärjestyksen, kun Arekilla on kymmenen omistajaa, jotka ovat samalla sen asiakkaita. Kenellä on viimeinen sana?

Mutikaisen mukaan isoista linjoista on sovittu aina yhdessä. Eläkevakuutusyhtiöiden palveluiden ohjausryhmä (EPO) ohjaa liiketoimintatasolla yhteisten järjestelmien strategista kehittämistä. Alan sisällä on myös tietohallintoryhmä, joka katsoo asiaa taas teknologianäkökulmasta.

Mutikainen näkee, että Arekin toimintaa ohjaa vahvasti työeläkealan yhteistä tavoitetta kuvaava ns. Tulevision tiekartta, joka on yhteisissä työryhmissä vuosittaisen tarkastelun kohteena. Sieltä isot kehitysaiheet lähtevät eteenpäin ja Arekin asiakasryhmä lopulta päättää tilauksista.

Mikko Kautto, Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja, toimii Arekin hallituksen puheenjohtajana. Eläketurvakeskuksella on 22 prosentin omistusosuus Arekista. Hallituksen kuuluvat Ilmarinen suurimpana ►

Arekin toimitusjohtaja Aaro Mutikainen kertoo, että tekijä sukupolvi on vaihtumassa. Vaikeutuneessa työmarkkinatilanteessa kokeneista ketterien toimintamallien projektipäälliköistä tai liiketoiminta-arkkitehteistä on osaajapula.

Arekin kehittämistöistä on sovittu yhteisten järjestelmien osalta työeläkealan EPO-ryhmässä. Myös alan yhteinen tietohallintoryhmä katsoo asiaa teknologianäkökulmasta.

omistajana, sillä se kasvatti takavuosien fuusioitumisen seurauksena omistusosuutensa 24 prosenttiin sekä kolme muuta yksityisalojen työeläkeyhtiötä: Elo (12 %), Varma (20 %) ja Veritas (2,5 %) kokonsa mukaisilla omistusosuuksilla. Lisäksi mukana ovat julkisalojen Keva (18 %), Merimieseläkekassa (1 %), Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela (0,5 %) sekä eläkekassojen ja eläkesäätiöiden tietojärjestelmistä huolehtiva palveluyhtiö Porasto (0,5 %).

Mutikainen näkee, että IT-teknologian osalta työeläkeala ei poikkea hirveästi niistä finanssialan yhtiöistä, joihin hän on ollut tekemässä tietojärjestelmiä.

– Eläkealalla yhdistyvät vahva lainmukaisuus ja kilpailuelementti. Se tekee toiminnasta erilaisen, Mutikainen sanoo.

– Tietojen säilyttämisessä eläkealalla aikajännteet ovat pitkiä ja ansaintatietoja säilytetään koko ansaintahistorian ajalta. Mutta tietoahan tähän maailmaan mahtuu, Mutikainen toteaa.

YHDESSÄ VAI ERIKSEEN? Yhteisistä tietojärjestelmistä päätetään yhdessä, mutta jokainen toimija hajautetussa työeläkejärjestelmässä varjelee omaa kilpailuetuaan.

Mutikaisen mukaan pääsääntöisesti eläketurvan hoitamisessa perustoiminnot

ovat IT-näkökulmasta selviä osa-alueita ja samoja kuin vakuutusyhtiöissä: vakuutus toiminta, korvaustoiminta ja sijoittaminen.

Mikä osa IT-järjestelmistä tehdään yhteisissä itse ja mikä on kaikkien kannalta järkevää tehdä Arek-yhteistyössä, keskustellaan työeläkealan konepellin alaisessa maailmassa otsa märkänä.

Sijoitustoiminta ja vakuutus toiminta hoidetaan pääosin kunkin laitoksen omista järjestelmissä. Korvausjärjestelmätkin yhteisen hyvän alun jälkeen ovat eriytyneet. Eri toimijat haluavat lisätä automaatiota ja pyrkivät erottautumaan muista vaikkapa nopeudessa.

Lähitulevaisuudessa ratkaistavaksi tulee todennäköisesti ansaintarekisterin Meridea-sovellusalan korvaaminen.

Myös tietojen hyödyntäminen ajantasaisesti on yksi alan sisällä keskusteltu aihe. Sitä pohditaan, millä aikataululla vanhojen ansaintatietojen tallettamista ja laskeamista voitaisiin yksinkertaistaa teknisesti ja voisiko analytiikan avulla yhteisiä tietovarantoja hyödyntää nykyistä laajemmin.

Päätöksiä näistä kuullaan oletettavasti Arekin seuraavalla strategiakaudella. Mitä ikinä päätökset ovatkaan, keskustelu käy niistä työeläkelän yhteistyöryhmissä aktiivisena.

Aaro Mutikainen

- **Ikä: täyttää elokuussa 60 vuotta**
- **Työtehtävä: toimitusjohtaja Arek Oy:ssä. Työskennellyt IT-järjestelmien parissa ja tietohallinnon johtotehtävissä, mm. Tieto ja Elo aiempia työpaikkoja.**
- **Koulutus: MMM ja MBA**
- **Onnellisuuden lähteet: Onnellisuuteen tarvitaan joku, jota rakastaa (eli perhe ja ystävät), jotain, mitä odottaa (lukemisen ja liikunnan harrastus) ja jotain järkevää tekemistä (työ).**
- **Motto: Ajan myötä kaikki onnistuu, mikäli yhteistä tahtoa löytyy.**

”Järjestelmiä pitää pyrkiä rakentamaan vähemmän monoliittisiksi.”

UUTTA STRATEGIAA ja työeläkealan tietojärjestelmäpalveluiden painopistealueita vuodesta 2023 eteenpäin työstetään Arekissa parhaillaan.

Mutikainen uskoo hajautetun järjestelmän asetelmaan, ja hän sanoo, ettei liioin pidä monopoleista. Tämä tehokkuusajattelu korostuu myös tulevassa strategiassa.

– Uudessa strategiassa mietimme roolien painotuksia ketterässä toimintamallissa. Mallinnus on juuri alkamassa ja tulevana vuonna on tarkoitus ketteröittää koko yhtiö.

Selvittelyyn nousee tällöin, mikä on Arekin asiakkaan rooli, Arekin rooli ja tietojärjestelmätoimittajan rooli.

Arekin toiminta-ajatusta kuten työeläkealaakin leimaa vaatimus kustannustehokkuudesta.

– Asiakkaamme ovat hyvin erikokoisia ja ne pyrkivät eri strategioilla kasvattamaan markkinaosuuttaan. Työmme on aina monen näkökulman yhteensovittamista ja vaatii hyvää järjestelmäosaamista toimia tehokkaasti eri tarpeita ajatellen.

– Näihin töihin täytyy todella syventyä. Ketteryys ei välttämättä kuitenkaan tarkoita sitä, että rahaa menisi vähemmän.

Esimerkiksi ansaintajärjestelmän ytimen Meridea-teknologia-alusta alkaa olla 2020-luvun loppua kohden vanhenemassa, joten järjestelmä on uusittava. Siihen on valmistauduttava.

– Sekä vakuuttamisen puolelta että ratkaisupuolelta ovat suurimmat työt nyt pöydällä. Kehitystyön eteneminen ja aikataulus tule huolella mietittäväksi, jottei tule liian suuria investointipiikkejä, Mutikainen painottaa.

Moniasiakkuuksien keskellä täytyy tuntea riittävän hyvin kaikkia toimijoita. Osamisvaatimukset ovat kovat, jotta pystyy punnertamaan ratkaisuja.

– Syväosaamista vaativiin töihin vie aina pitkän aikaa oppia. /

Mutikainen visioi IT-järjestelmän näkökulmaa korostaen, että järjestelmiä pitää vastaisuudessa pyrkiä monoliittisuuden sijaan pikemminkin kapseloimaan.

Toimiva järjestelmä kaiken takana

Arekin yhteiset järjestelmät ovat työeläkkeen ydintä. Arek huolehtii vain keskitetyistä tietojärjestelmistä, jotka muodostavat noin 15 prosenttia koko työeläkealan IT-kustannuksista.

Hajautetussa järjestelmässä Arek tarvitaan taustalla, kun eläkkeen laskemiseen tarvitaan tietoja työuran aikaisista ansioista. Tätä tarkoitusta varten työeläkejärjestelmä on luonut ansaintarekisterin, jota Arek ylläpitää.

Suomessa kansalainen voi luottaa, että työeläke lasketaan näiden tietojärjestelmien perusteella aina oikein ja samansuuisena, onpa eläkkeen hakenut mistä työeläkelaitoksesta tahansa. Kätevää kansalaisen näkökulmasta.

Eläkejärjestelmän näkökulmasta sujuvat toimintatavat vaativat eri toimijoiden kesken saumatonta yhteistyötä ja yhteisten periaatteiden noudattamista.

Ansaintarekisteristä Arek on saanut nimensäkin. Alun perin yhtiö on perustettu vuonna 2003 IT-Palvelut nimisenä, 2004 siitä tuli Arek ja vuonna 2008 muuten ns. keskusrekisterijärjestelmien ylläpito siirtyi ETK:sta Arekiin.

Tärkeä piirre Arekin ylläpitämien yhteisten järjestelmien toiminnassa liittyy eläkkeiden laskentaan. Eläkelaskentaan tarvittavia järjestelmiä on keskitetty Arekin ylläpitäviksi. Ne palvelevat kaikkia työeläkealan toimijoita.

Eläkettä haakeva kansalainen tietää työeläkeotteella olevien tietojen perusteella itsekkin, mistä kaikesta eläke tulee koostumaan. Sitten eläkettä hakiessa eläkelaitos ryhtyy laskemaan ansaintatietojen perusteella tietoja yhteen koko työuran ajalta ja tekee eläkeratkaisun.

Eläkehakemus ohjautuu järjestelmän sisällä ns. viimeiseen eläkelaitokseen. Hajautetussa työeläkejärjestelmässä viimeisen laitoksen periaatteella tarkoitetaan eläkelaitosta, joka on vakuuttanut viimeiseksi henkilön ansioita.

Tämä viimeinen työeläkelaitos laskee hakijalle kertyneen työeläkkeen, tekee eläkepäätöksen ja myös maksaa eläkkeen kuukausittain asiakkaan pankkitilille.

Kansalaisen näkökulmasta palvelun saa yhdeltä luukulta.

ANNE IIVONEN

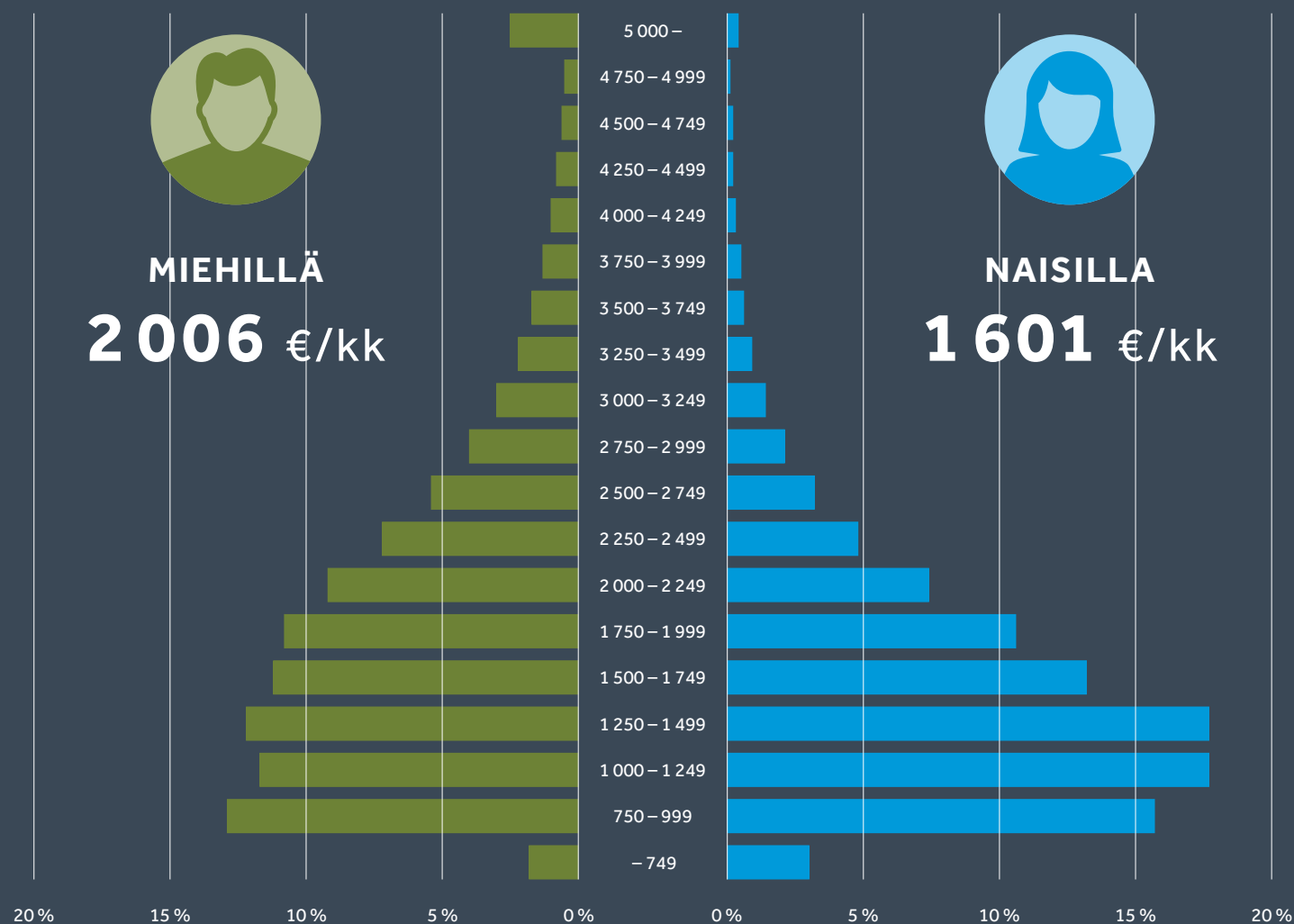
VISUAALISESTI

DATA: ELÄKETURVAKESKUS /
TEKSTI: ANNE IIVONEN / VISUALISOINTI: MARIA PAUKKUNEN

Keskieläke 1 784 euroa

KOKONAISELÄKEJAKAUMA SUKUPUOLITTAIN

kokonaiseläke €/kk

Noin 1,5 miljoonasta eläkkeensaajasta miehiä on 682 000 ja naisia 824 000 henkilöä.

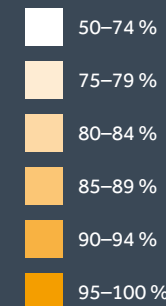
Kuvio ei sisällä osittaista vanhuuseläkettä tai osa-aikaeläkettä saavia.
Lähde: Eläketurvakeskus

NAISEN ELÄKE-EURO ON 80 SENTTIÄ

Naisen eläke on keskimäärin viidenneksen pienempi kuin miesten. Eläke kertyy ansioiden perusteella. Kun nainen tienaa usein miestä vähemmän, ansioero heijastuu myös eläke-eroissa.

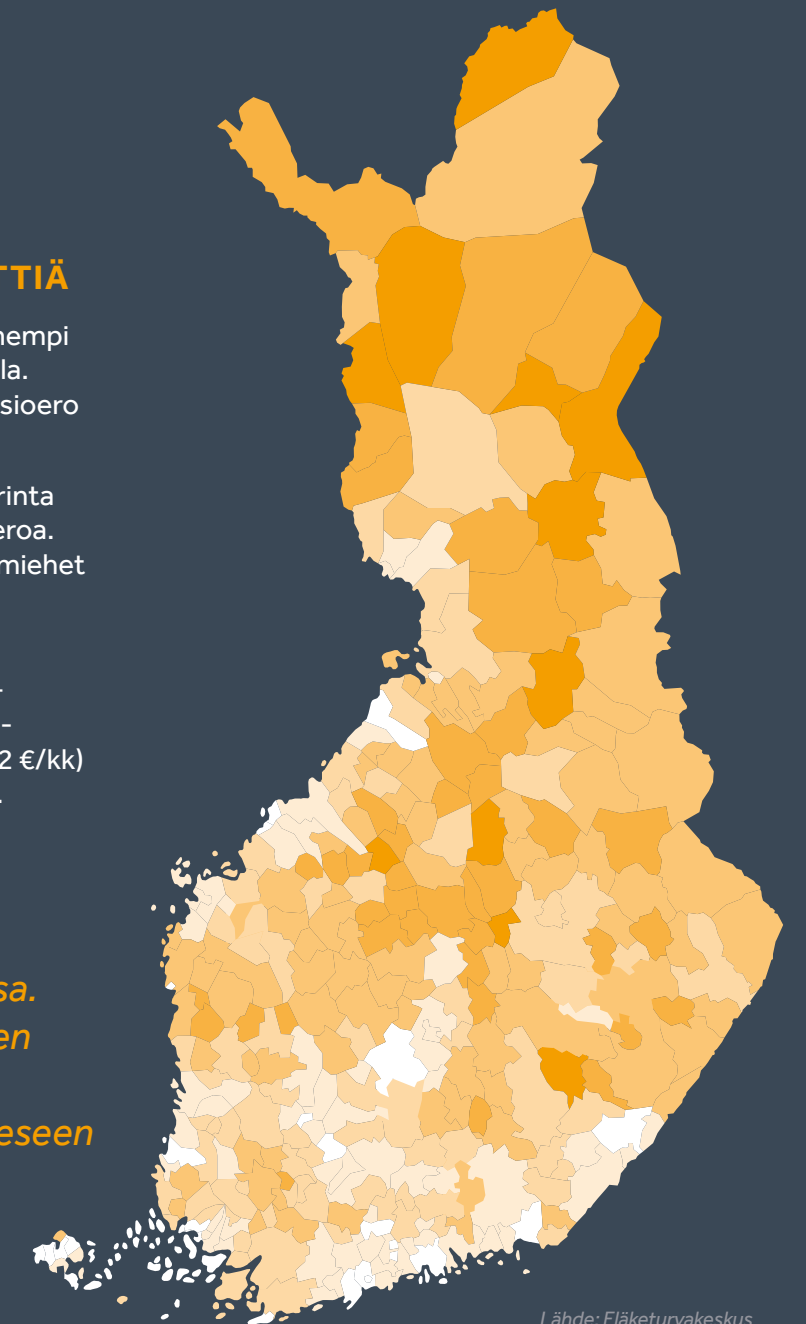
Kartassa olevat valkeat kohdat ilmentävät suurinta eläke-eroa, tummimmat vastaavasti pienintä eroa. Maamme pohjoisimmassa kunnassa Utsjoella miehet ja naiset saavat keskimäärin lähes yhtä suurta 1 670 euron kuukausieläkettä.

Suurimmat eläke-erot korostuvat etelän hyvätuloisissa kunnissa. Suurin ero on pääkaupunki-seudulla Kauniaisissa, missä naisen eläke (2 332 €/kk) on noin puolet miehen eläkkeestä (4 320 €/kk).

koko Suomi 80 %

Sukupuolten eläke-erot korostuvat Etelä-Suomessa. Kartassa on esitetty naisten keskimääräinen eläke suhteessa miesten eläkkeeseen kunnittain vuonna 2021.

Lähde: Eläketurvakeskus

MONESSA KUNNASSA PUOLET ELÄKELÄISIÄ

Suomessa on noin 1,5 miljoonaa eläkettä saavaa henkilöä. Koko väestöstä (kun tarkastelussa 16 vuotta täyttäneet) eläkettä saavia on kolmannes. Yli puolessa kunnista eläkkeensaajia on yli 40 prosenttia ja joka viidennessä eläkeläisten osuus on yli puolet.

Etelä-Savo on maakunnistamme harmaantunein. Siellä eläkkeensaajia on 45 prosenttia yli 16-vuotiaasta väestöstä. Seuraavaksi tulevat Kainuu 43 prosentin eläkeläisjoukolla ja Kymenlaakso, jossa eläkkeensaajien osuus on 41 prosenttia. Nuorinta väestö on Uudella maalla, jossa eläkeläisiä on 26 prosenttia asukkaista.

ELÄKKEISIIN VUODESSA 33 MILJARDIA EUROA

Eläkkeitä maksettiin viime vuonna lähes 33 miljardia euroa. Ansioperusteisia työeläkkeitä oli reilu 30 miljardia ja Kelan maksamia eläkkeitä reilu kaksi miljardia euroa. Kun lasketaan takuueläkemenot mukaan, nousee Kelan maksamien eläkkeiden kokonaisosuus menoissa 2,5 miljardiin euroon.

Enin osa eläkemenosta kului vanhuuseläkkeisiin, 87 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeiden osuus eläkemenosta oli seitsemän prosenttia ja perhe-eläkkeiden viisi prosenttia.

Eläkeikä myöhentynyt – Suomi on saavuttanut muut Pohjoismaat

Suomessa ja Tanskassa eläkkeellesiirtymisikä on noussut 2010-luvulla voimakkaasti. Samalla maat ovat kohentaneet sijoitustaan pohjoismaisessa vertailussa lähelle kärkeä Ruotsin eläkkeellesiirtymisikää.

Suomi on noussut jumbosijalta valioliuokkaan eläkkeellesiirtymisikäällä mitattuna. Suomessa eläkkeellesiirtymisikä on noussut reippaasti 2010-luvulla. Ensin karsittiin varhaiseläkereittejä, joista keskeisin oli työttömyyseläkkeen lakkauttaminen. Viime vuosikymmenen lopulla vanhuuseläkkeen alikäraja alkoi nousta, mikä merkitsi uutta puhtia eläkeajan myöhentymiseen.

Tiedot käyvät ilmi vertailumaiden yhteistyönä tuotetusta raportista, jossa on laskettu sekä eläkkeellesiirtymisen odote että työnjättöikä Pohjoismaissa ja Virossa.

Tässä artikkelissa keskitytään vain eläkkeelle siirtymiseen. Tarkastelujakso kattaa vuodet 2007–2020. Aikavälille osuu eri maiden kohdalla erilaisia lakimuutoksia ja talouskriisejä, jotka näkyvät myös eläkkeellesiirtymisen vaihteluna.

Pohjoismaista vain Tanskassa on ollut Suomeen verrattavaa nousua työurien pidentymisessä.

TANSKA uudisti työkyvyttömyyteen liittyvää lainsäädäntöä 2010-luvulle tultaessa. Samalla vanhuuseläkkeen ja varhaiseläkkeen (eferlön) alikärajaa nostettiin nopealla aikataululla ja nuorempien ikäluokkien eläkeikä sidottiin elinajan kehitykseen. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen väheni ja eläkkeellesiirtymisikä nousi likimain kolmella

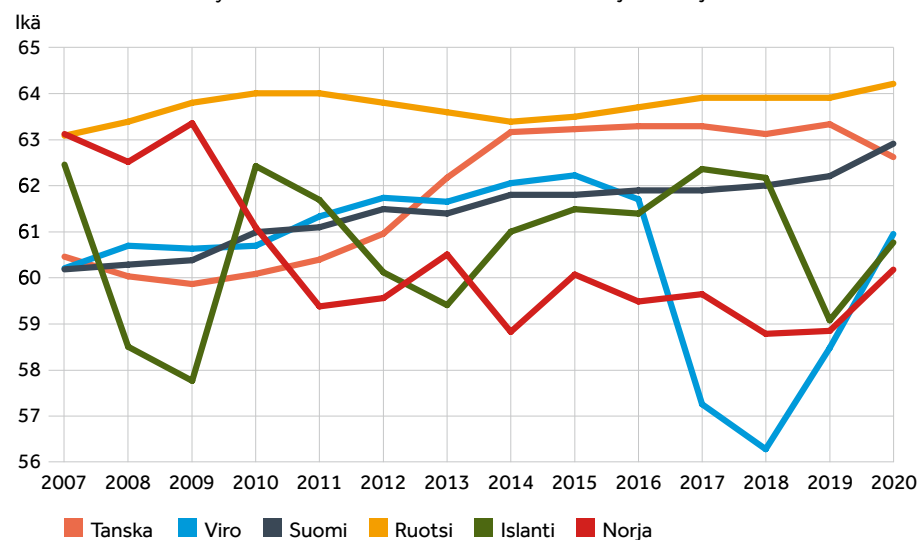
vuodella 2010-luvun alkupuolella. Sen jälkeen eläkkeellesiirtymisen nousu taittui, ja nyt se on Suomen kanssa samalla tasolla. Tanskassa ei myöskään ole ollut käytössä osaeläkejärjestelyä.

Tarkastelujaksolla kenties kovin kolaus taloudessa osui Islantiin, jossa perinteisesti työntekoa on jatkettu Pohjoismaista pisimpään. Ensin talous sakkasi muiden

tavoin vuoden 2008 finanssikriisissä, ja pian sen jälkeen Islantiin iski sisäinen pankkikriisi. Pieni kansantalous ajautui syvään taantumaa, minkä seurauksena työttömyysetuusia jouduttiin parantamaan samalla kun eläkkeelle pääsyä helpotettiin poikkeuslaeilla. Järjestelyjen seurauksena eläkkeellesiirtymisikä on heilahdellut voimakkaasti.

ELÄKKEELLESIIRTYMISIKÄ

Kuvio 1. Eläkkeellesiirtymisen odote 30-vuotiaalle. Vertailussa Pohjoismaat ja Viro.

Virossa eläkkeellesiirtymisikä nousi tasaisesti 2010-luvun puoliväliin saakka, minkä jälkeen se romahti. Syy pudotukseen oli työkyvyttömyyseläkkeitä koskeva lakiuudistus, kun kaikki työkyvyttömyyseläkkeellä olleet siirrettiin työttömyysturvan piiriin, minkä jälkeen työkyvyttömyys arvioitiin uudelleen. Kysymyksessä oli siis ainakin osittain tekninen muutos, minkä jälkeen eläkkeellesiirtymisikä on ollut palaamassa aiemmalle nousu-uralle.

Norjassa on ollut käytössä jo 2010-luvun alusta Suomen osittaista vanhuuseläkettä vastaava eläkemuoto. Kun Suomessa karttuneesta eläkkeestä voi ottaa maksuun korkeintaan puolet, siellä sen voi nostaa täysimääräisenä sadan prosentin eläkkeenä kuten moni norjalainen tekee. Eläkkeen suostion vuoksi norjalaisten eläkkeellesiirtymisikä putosi kärkeästä Pohjoismaiden matalimmaksi. Moni eläkkeen valinneista myös jatkaa työelämässä edelleen lähes entisellä panoksella. Jos heitä ei luokiteltaisi eläkkeelle siirtyneisiin, norjalaisten eläkkeellesiirtymisikä nousisi reilun vuoden uudistuksen jälkeisenä aikana. Silti taso olisi selvästi uudistusta edeltävää tasoa matalampi.

Ruotsalaisten eläkkeellesiirtymisen odote on ollut koko 2010-luvun pohjoismaiden korkein ja se on viime vuosina ollut edelleen nousussa. Ero Suomeen ja Tanskaan on vuoden verran. Islantiin, Norjaan ja Viroon eroa oli tarkastelujakson lopussa 3–4 vuotta.

ELÄKEIKÄ on lyhin Tanskassa. Tanskassa ja Virossa miesten eläkeikä jäi alle 16 vuoden. Suomessa ja Ruotsissa miehet ehtivät viettää eläkepäiviä keskimäärin reilut 18 vuotta.

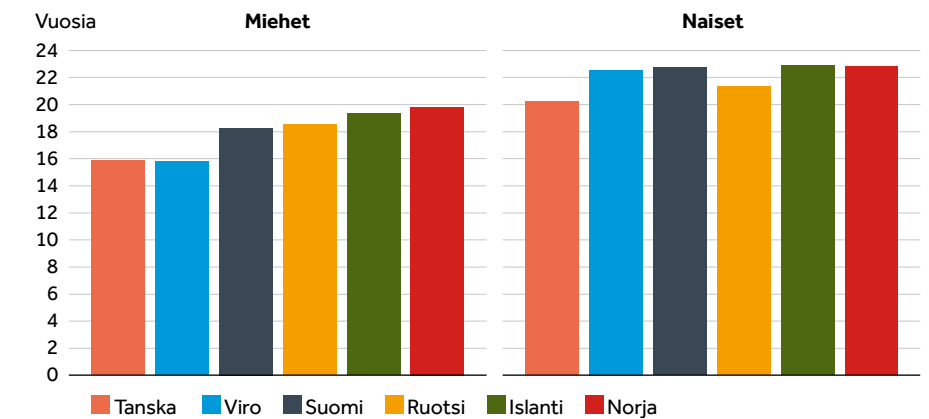
Miehistä pisin eläkeikä kertyi norjalaisille, lähes 20 vuotta. Silti se jäi puolisen vuotta lyhyemmäksi kuin tanskalaisnaisilla, joiden eläkeikä oli naisista tarkastelumaiden lyhin.

Ruotsalaisnaisilla eläkeikää oli reilut 21 vuotta eli vuoden verran enemmän kuin tanskalaisisarilla. Muissa maissa naisten eläkeikä oli lähes 23 vuotta.

Lähde: Kannisto, J. & Vidlund, M. (eds.) Expected effective retirement age and exit age in the Nordic countries and Estonia. Statistics from the Finnish Centre for Pensions 02/2022.

ELÄKEIKÄ

Kuvio 2. Laskennallinen eläkeikä vuonna 2019. Perustuu 50-vuotiaalle laskettuihin elinajanodotteeseen ja eläkkeellesiirtymisen odotteeseen. Vertailussa Pohjoismaat ja Viro.

ELÄKKEELLESIIRTYMISIKÄ

Raportissa laskettu eläkkeellesiirtymisikä vastaa periaatteeltaan Suomen työeläkejärjestelmässä käytettyä eläkkeellesiirtymisen odotetta.

Raportin maakohtaiset aineistot on pyritty saamaan vertailukelpoiksi. Sen vuoksi eläkkeelle siirtyneiden määrä on laskettu ikäluokittain vuoden lopussa eläkkeellä olleista, ja ne sisältävät Suomen osalta myös kansaneläkkeet. Lisäksi raportin odoteluvut on laskettu 30- ja 50-vuotiailla, kun taas Suomen kansalliset luvut on laskettu 25- ja 50-vuotiaille.

ELÄKEIKÄ

Raportissa laskettu keskimääräinen eläkeikä on laskennallinen suure, joka on laskettu 50-vuotiaan eläkkeellesiirtymisen odotteen ja 50-vuotiaan elinajanodotteen erotuksena.

Suomi ja Viro poikkeavat muista

Elinajan odotteen ja eläkkeellesiirtymisen odotteen avulla voidaan laskea keskimääräinen eläkeikä työuran jälkeen. Näin laskettu eläkeikä jäi miehillä selvästi lyhyemmäksi kuin naisilla.

Toisin sanoen monissa maissa miehet jäävät naisia vanhempina eläkkeelle. Pohjoismaista Islannissa, Norjassa ja Tanskassa miesten eläkkeellesiirtymisikä on ollut reilun vuoden korkeampi kuin naisten.

Ero vaihtelee vuosittain jonkin verran, mutta Ruotsissa eroa miesten ja naisten eläkkeellesiirtymisissä ei juurikaan ole ollut koko tarkastelujakson aikana.

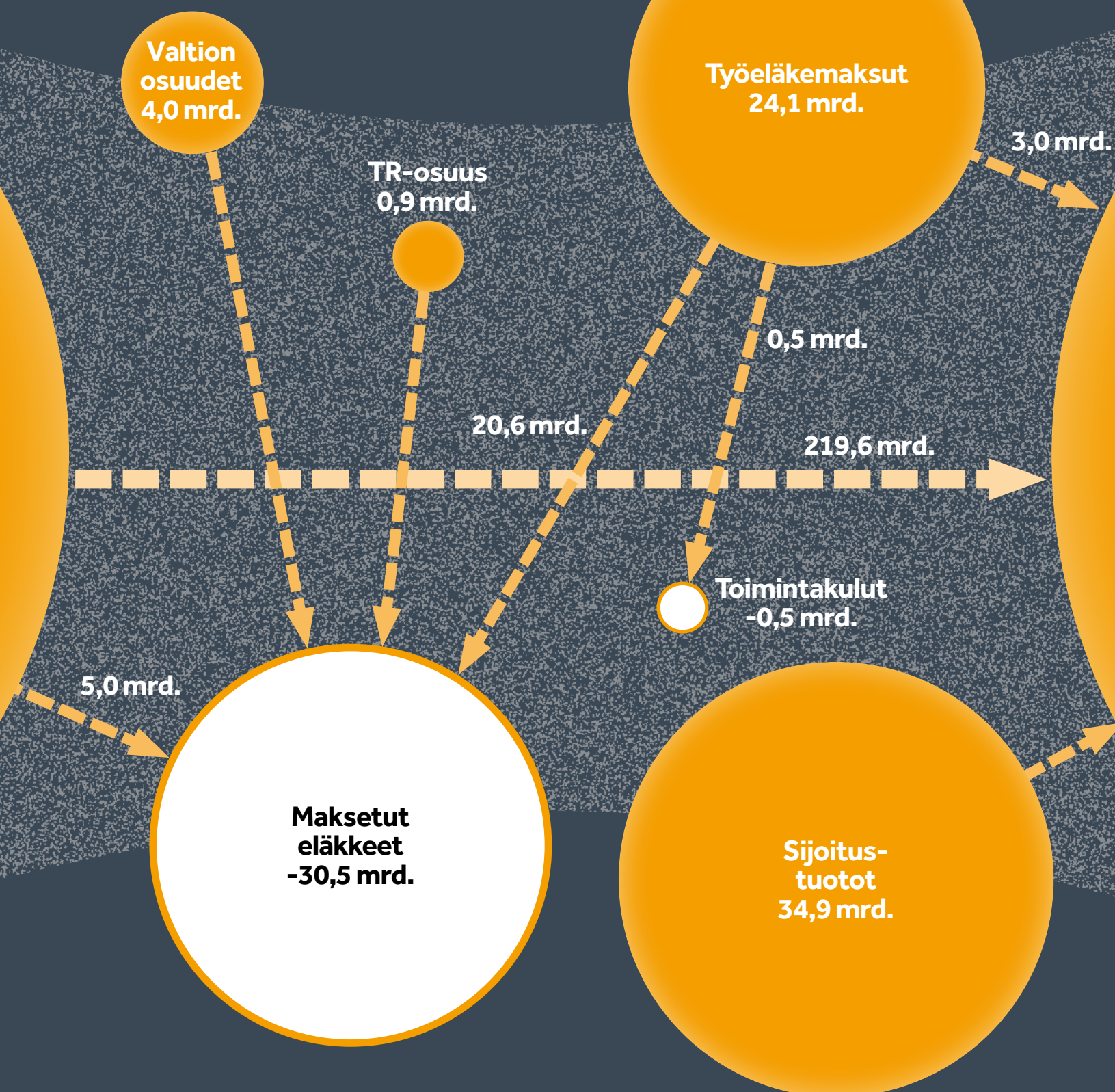
Sen sijaan Suomessa ja erityisesti Virossa naiset ovat sinitelleet työelämässä jäämättä eläkkeelle pitempään kuin miehet.

Miesten eläkkeellesiirtymisikä on ollut Suomessa matalampi kuin naisten. Tosin ero on ollut pieni 2010-luvulta alkaen.

Jari Kannisto

Työeläkerahavirrat 2021

Eläkevarat
31.12.2020
224,6
miljardia

Eläkevarat
31.12.2021
257,5
miljardia

Ennätyksellinen sijoitusvuosi 2021

SIJOITUSVARAT

256 MILJARDIA

Työeläkevakuuttajien sijoitusvarat olivat toisen koronavuoden päätteeksi noin 256 miljardia euroa. Hyvä vakavaraisuus turvaa eläkkeet myös epävaikassa maailmantilanteessa.

Viime vuosi oli sijoitusmielessä erinomainen ja osakkeiden sekä erityisesti pääomasijoitusten osalta jopa uskomattoman hyvä. Monet keskeisistä osakeindekseistä kohosivat vuoden aikana kaikkien aikojen huippuluksiensa.

Työeläkesijoitusten nimelliseksi keskiarvoksi tuli 15,8 prosenttia ja eläkkeiden rahoittamiseen käytettävät sijoitusvarat kasvoivat kaikkiaan 255,8 miljardiin euroon.

SIJOITUSVAROISTA, suomalaisen työeläkejärjestelmän kivijalasta, yli puolet kohdentui osakesijoituksiin. Viime vuoden lopussa varoista 52 prosenttia oli sijoitettuna osakesijoituksiin eli pörssiosakkeisiin ja pääomasijoituksiin.

Korko- ja rahamarkkinasijoituksiin kohdentui 30 prosenttia, kiinteistöinvestointeihin lähes 9 prosenttia ja muihin sijoituksiin eli muun muassa hedgerahastoihin noin 9 prosenttia.

Sijoitusjakauman viime vuoden ainoa huomattava muutos oli osakesijoitusten osuuden kahden prosenttiyksikön kasvu ja vastaavasti korkosijoitusten osuuden kahden prosenttiyksikön lasku.

Osakkeiden suhteellista osuutta nosti niiden positiivien kurssikehitys, samanaikaisesti korkosijoitusten suhteellinen osuus supistui.

MAANTIETEELLISESTI sijoitusvaroista vajaa neljännes eli 23 prosenttia kohdistui vuoden lopussa kotimaahan ja 16 prosenttia oli sijoitettuna muualle euroalueelle.

Pääosa eläkejärjestelmän sijoitusvaroista, kaikkiaan 60 prosenttia, on sijoitettuna globaalille markkinalle eli muun muassa Pohjois-Amerikkaan, Aasiaan sekä pienemmissä osin myös kehittyviin maihin.

Sijoitusvarojen määrän lisääntyessä niitä on sijoitettu enenevässä määrin muualle maailmaan. Samalla kotimaan sijoitusten suhteellinen osuus on laskenut. Globaalille markkinalle hajautetut sijoitukset toteuttavat lakiin kirjattuja eläkevarojen sijoitusohjeita: sijoitustoiminnan tulee huomioida tuottavuus ja turvaavuus.

SIJOITUSTUOTTO vuodelta 2021 oli nimellisesti 15,8 prosenttia ja vuotuisen inflaation suhteen korjattu reaaliarvo oli 11,9 prosenttia.

On hyvä muistaa, että yhden vuoden tuotolla on eläkejärjestelmän kestävyydelle hyvin rajallinen merkitys.

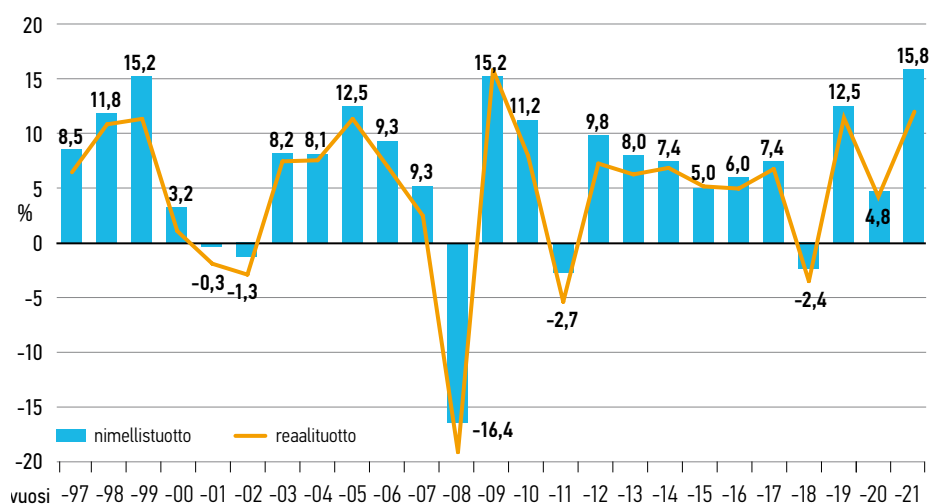
Pidemmillä 25 vuoden aikavälillä nimellistuotto on ollut keskimäärin 6,2 prosenttia vuodessa ja inflaatiokorjattu reaaliarvo keskimäärin 4,6 prosenttia vuodessa.

Lyhyemmällä tarkasteluvälillä vastaavat tuotot ovat viimeisen viiden vuoden jaksolla olleet nimellisesti 7,4 ja reaalisesti 6,1 prosenttia, sekä kymmenen vuoden jaksolla nimellisesti 7,3 ja reaalisesti 6,1 prosenttia.

Erilaisilla tarkastelujaksoilla ja -ajankohdilla on vaikutusta keskituottolukuihin. Esimerkkinä tästä voimme tarkastella viisi vuotta sitten (vuoden 2016 loppuun) päät-

TYÖELÄKESIJOITUSTEN VUOSITUOTTO 1997–2021

Lähde: Tela

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2021

	Yhtiöt (TyEL, YEL)	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	Keva valtio/VER (JuEL)	Keva jäsenyhteisöt (JuEL)	Muut ⁷⁾	Yhteensä
Vakuutetut (lkm)	1 817 324	13 587	15 054	5 709	55 615	131 377	560 145	23 184	2 621 995
Eläkkeensaajat (lkm) ¹⁾	1 085 581	14 788	14 097	8 001	99 238	224 607	408 680	26 332	1 881 324
Palkkasumma/työtulo (milj. €)	67 094,0	828,3	614,7	210,4	1 211,7	6 248,0	19 462,0	862,1	96 531,2
Tulot (milj. €)									
Vakuutusmaksutulo ²⁾	16 206,8	184,5	136,8	40,0	171,8	1 549,9	5 699,0	312,8	24 301,6
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	21 454,1	399,9	283,4	201,2	35,6	3 043,8	9 131,1	363,1	34 912,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo (%)	16,2	13,9	15,2	16,2	11,8	14,6	15,8	7,9	15,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	9 415,0	298,3	142,0	102,3	12,5	1 431,3	9 131,1	176,7	20 709,1
Kulut (milj. €)									
Maksetut eläkkeet ^{3) 4)}	16 921,2	235,5	178,1	130,9	856,2	4 852,4	5 910,7	368,8	29 453,9
Kokonaisliikekulut ⁵⁾	367,9	5,6	6,0	3,5	24,2	15,5	55,7	4,7	483,1
Varat									
Eläkevarat ⁶⁾	155 864,1	3 207,8	2 180,4	1 419,6	156,0	23 595,3	67 717,2	3 402,2	257 542,6
Sijoitukset käyvin arvo, milj. €	153 594,6	3 195,8	2 159,4	1 411,7	356,2	23 595,3	66 848,6	4 612,2	255 773,9
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvo, %)									
Korkosijoitukset	28,6	36,7	20,0	4,8	37,1	39,2	30,1	33,5	29,9
Osakesijoitukset	49,6	43,3	53,8	53,2	49,5	52,3	57,4	57,0	52,0
Kiinteistösijoitukset	10,6	13,0	24,5	25,0	10,2	3,4	6,0	6,6	8,9
Muut sijoitukset	11,3	6,9	1,7	17,1	3,2	5	6,4	2,8	9,1
Vakavaraisuus									
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	41 083,8	1 090,7	766,4	687,7	-	-	-	-	43 628,6
Vakavaraisuusraja €	21 973,9	404,7	331,0	213,2	-	-	-	-	22 922,9
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,9	2,7	2,3	3,2	-	-	-	-	1,9
Vakavaraisuusaste (%)	135,8	153,9	154,2	194,9	-	-	-	-	136,6

1) Eläkkeensaaja voi saada eläkettä useammasta eläkelaitoksesta.

2) Maksutuloon ei sisälly valtion budjetista kustannettavaa osuutta. YEL:n osalta 295,2 milj. €, MEL:n 57,1 milj. €, MYEL:n 717,7 milj. € ja JuEL:n valtion 2 911,4 milj. €.

3) Sisältää TR-osuuden muiden kuin Kevan (jäsenyhteisöt, valtio ja KER) osalta, joilla maksutulossa.

4) Sisältää YEL:n valtion osuuden.

5) Ei sisällä sijoitustoiminnan kuluja.

6) YEL-varoissa mukana vakuutusmaksuvastuu, MYEL-varat on vastuuvulkaa, Keva jäsenyhteisöt -sarakeessa tässä tarkoitetaan eläkevastuurahastoa, Keva valtio/VER-sarakeessa muut sijoitusomaisuutta.

7) Muut sisältävät Kirkon eläkerahaston, Kelan toimihenkilöiden eläkejärjestelmän ja Suomen Pankin eläkerahaston.

työntä kymmenen vuoden jaksoa. Tuolloin viimeisten kymmenen vuoden jaksoon mahtuivat sekä finanssikriisi että eurokriisi, minkä takia vuosittainen keskituotto oli nimellisesti 4,5 prosenttia ja reaalisesti ainoastaan 2,8 prosenttia.

KORONAPANDEMIA leimasi myös viime vuotta ja vaikutti ihmisten arkeen ja talouteen monella tapaa. Jos koronan aiheuttama toissakeväinen alkuromahdus oli täynnä pessimismia ja epäuskoa, sisälsi viime vuosi sekä markkinaoptimismia että euforiaa hipovaa markkinahumua.

Talouden yleisen luottamuksen parantuessa kysyntä palautui nopeasti ja yleinen taloussuhdanne kääntyi jopa yllättävänkin positiiviseksi. Taustalla vaikuttivat koronaan liittyneet elvytystoimet, jotka yhdessä patoutuneen kysynnän purkautuessa aiheuttivat loppuvuodesta niin Yhdysvalloissa kuin euroalueella voimakkainta kuluttajahintojen nousua vuosikymmeniin.

Edesmenneen amerikkalaisen sijoittajajalenda John Templetonin luonnehdinta nousukaudesta osuikin hyvin yhteen pör-

sien kehityksen kanssa koronapandemian aikana: Bull-markkinan siemen kylvetään pessimismin vallitessa, se jalostuu epäuskon aikana, kypsyy optimismissä ja päättyy euforiaan.

INFLAATIO nosti päätään ja jäi vallitsevaksi teemaksi viime vuoden jälkipuoliskolla ja tilanne siitä on vain kiihtynyt.

Mallittainen inflaatio ei normaalisti haittaisi sijoittajia. Inflaation hallitsemattomasti kohotessa keskuspankit joutuvat kiristämään rahapolitiikkaansa, mikä alentaa osakkeiden tuottonäkymiä.

Loppuvuodesta osakemarkkinoilla valitsi kaikesta huolimatta selkeä nousuvire, vaikka koronapandemian parrasvaloihin ilmestyi jälleen uusi huolestuttava virusmuunnos – omikron.

KESTÄVYYDEN kannalta merkittävää on eläkejärjestelmän pitkän aikavälin reaaliarvo.

Pidemmän aikavälin ennustelaskelmassa on kahden ja puolen prosentin reaaliarvooletus aina vuoteen 2028 asti. Siitä

eteenpäin keskimääräinen reaaliarvooletus on kolme ja puoli prosenttia vuodessa.

Oheisen kuvion vuodet 1997–2021 katavassa tilastossa eläkevakuuttajiemme keskimääräinen toteutunut tuotto on toistaiseksi ylittänyt oletetun tuoton. Eläkelaitoksille hyvät tuotot tarkoittavat myös parempia vakavaraisuuksia, joiden ansiosta ne kestävät rahoitusmarkkinoiden kriisejä.

Vakavaraisuuden merkitys korostuu epävarmoina aikoina. Esimerkiksi juuri nyt kun Venäjän aloittamien sotatoimien kesto Ukrainassa ja sen seurauksena lopullisia talousvaikutuksia voidaan ainoastaan veikkaila.

Eläkevarat vai sijoitusvarat?

Työeläkejärjestelmän varoista puhuttaessa viitataan vaihtelevasti sekä eläkevaroihin että sijoitusvaroihin. Noin kahden miljardin euron suuruinen erotus johtuu eläkevaroihin (noin 258 miljardia euroa) sisältyvistä taseeseen kirjatusta muista saamisista ja veloista sekä aineellisista hyödykkeistä – joita ei lasketa mukaan sijoitusvaroihin (noin 256 miljardia euroa).

Tilinpäätöstiedot

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2021

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Yhteensä	
	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾
VAKUUTETUT (lkm)										
TyEL	531 200	5,2 %	591 197	6,5 %	415 514	5,7 %	64 319	9,1 %	1 602 230	5,9 %
YEL (-vakuutuksia)	40 000	5,8 %	76 781	0,8 %	84 454	1,1 %	13 859	4,3 %	215 094	2,0 %
Yhteensä	571 200	5,2 %	667 978	5,8 %	499 968	4,9 %	78 178	8,2 %	1 817 324	5,5 %

ELÄKKEENSAAJAT (lkm)

Yhteensä	345 700	-0,4 %	455 775	-0,6 %	246 141	1,1 %	37 965	0,9 %	1 085 581	-0,1 %
-----------------	----------------	---------------	----------------	---------------	----------------	--------------	---------------	--------------	------------------	---------------

TULOT (milj. €) Vakuutusmaksutulo

TyEL-maksutulo	5 449,6	14,8 %	5 544,4	14,5 %	3 622,8	13,0 %	543,9	12,8 %	15 160,7	14,2 %
YEL-maksutulo	186,3	0,8 %	388,2	0,1 %	413,1	0,6 %	70,4	1,6 %	1 058,0	0,5 %
Siirtymämaksut ja jälleenvakuutus	-1,3	48,0 %	-10,6	-11,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-11,9	1,2 %
Vakuutusmaksutulo yhteensä	5 634,6	14,3 %	5 922,0	13,4 %	4 035,9	11,6 %	614,3	11,4 %	16 206,8	13,2 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	4 841,5	130,5 %	2 950,0	30,4 %	1 436,7	63,9 %	186,8	40,2 %	9 415,0	75,3 %
Yhteensä	10 476,1	49,0 %	8 872,0	18,6 %	5 472,6	21,8 %	801,1	17,0 %	25 621,8	30,1 %

LUOTTOTAPPIOT (milj. €)

Yhteensä	9,5	-57,4 %	17,8	-42,2 %	17,8	-1,8 %	5,6	3,9 %	50,7	-33,8 %
-----------------	------------	----------------	-------------	----------------	-------------	---------------	------------	--------------	-------------	----------------

MAKSETUT ELÄKKEET (milj. €)

TyEL	5 930,6	3,5 %	6 394,7	2,1 %	3 196,9	2,9 %	485,6	2,9 %	16 007,8	2,8 %
YEL	305,0	1,6 %	510,4	2,9 %	458,6	3,1 %	86,0	2,5 %	1 360,0	2,6 %
Yhteensä	6 235,6	3,4 %	6 905,1	2,2 %	3 655,5	2,9 %	571,6	2,8 %	17 367,8	2,8 %
Kustannusten jako	-255,6	21,6 %	-596,0	7,2 %	374,7	10,5 %	30,3	2,2 %	-446,6	25,5 %
Yhteensä	5 980,0	4,9 %	6 309,1	3,2 %	4 030,2	3,6 %	601,9	2,8 %	16 921,2	3,8 %

KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)

Vakuutusten hankintamenot	16,1	66,0 %	20,4	21,4 %	18,4	5,2 %	3,6	6,1 %	58,5	23,5 %
Vakuutusten hoitokulut	24,0	-12,4 %	45,1	0,0 %	32,2	0,7 %	6,1	8,2 %	107,3	-2,5 %
Lakisääteiset maksut	11,0	107,5 %	11,6	105,9 %	7,6	103,1 %	1,8	220,5 %	32,0	109,9 %
Muut hallintokulut	16,0	1,9 %	16,4	-0,2 %	15,9	7,9 %	3,0	-9,0 %	51,3	2,3 %
Liikekulut yhteensä	67,1	15,5 %	93,4	11,3 %	74,1	9,1 %	14,4	12,5 %	249,1	11,8 %
Korvaustoiminnan hoitokulut	25,8	2,4 %	44,7	10,5 %	22,8	7,3 %	5,6	7,1 %	98,8	7,4 %
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	9,2	80,4 %	6,9	90,2 %	3,4	6,9 %	0,5	-7,7 %	20,1	60,2 %
Sijoitustoiminnan hoitokulut	27,6	29,6 %	30,6	1,0 %	29,3	-2,4 %	9,2	5,1 %	96,7	7,0 %
Muut kulut	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Kokonaisliikekulut yhteensä	129,6	18,20 %	175,6	10,9 %	129,6	5,9 %	29,7	8,6 %	464,6	11,2 %

Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	2,3	0,1	3,0	-0,1	3,2	-0,2	4,8	-0,1	2,9	-0,1
Liikekulut % hoitokustannustulosta ¹⁾	62,0	1,0	75,1	1,8	72,4	0,4	90,3	-0,2	71,1	1,0

KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)

Vakuutusten hankintamenot	12,4	3,6	11,6	1,0	14,2	-0,1	12,1	-0,3	12,6	1,2
Vakuutusten hoitokulut	18,5	-6,5	25,6	-2,8	24,9	-1,3	20,4	-0,1	23,1	-3,3
Lakisääteiset maksut	8,5	3,7	6,6	3,1	5,9	2,8	6,0	4,0	6,9	3,2
Muut hallintokulut	12,3	-2,0	9,3	-1,0	12,2	0,2	10,0	-1,9	11,0	-1,0
Liikekulut yhteensä	51,8	-1,2	53,2	0,2	57,2	1,7	48,5	1,6	53,6	0,3
Korvaustoiminnan hoitokulut	19,9	-3,1	25,4	-0,1	17,6	0,2	18,7	-0,3	21,3	-0,8
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	7,1	2,4	3,9	1,6	2,6	0,0	1,8	-0,3	4,3	1,3
Sijoitustoiminnan hoitokulut	21,3	1,9	17,4	-1,7	22,6	-1,9	31,0	-1,0	20,8	-0,8
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaisliikekulut yhteensä	100		100		100		100		100	

VASTUUVELKA (milj. €)	45 225,0	11,0 %	46 003,8	5,7 %	23 750,4	6,1 %	3 503,5	5,5 %	118 482,7	7,7 %
------------------------------	-----------------	---------------	-----------------	--------------	-----------------	--------------	----------------	--------------	------------------	--------------

Lukujen desimaalien pyöristyksistä johtuen kaikki luvut eivät välttämättä summaudu tasan.

1) Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja sekä lakisääteisiä maksuja.

2) Veritaksen asiakashyvyysirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VAZ)

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Yhteensä	
	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾	2021	muutos, % ³⁾

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo, milj. €)

Korkosijoitukset	15 250,9	24,2 %	18 291,6	2,8 %	8 978,2	5,2 %	1 361,3	-5,4 %	43 882,0	9,6 %
Osakesijoitukset	29 143,9	20,3 %	30 476,1	21,1 %	14 589,3	20,0 %	1 951,0	25,0 %	76 160,3	20,7 %
Kiinteistösijoitukset	5 441,6	12,7 %	6 490,7	3,9 %	3 655,0	9,0 %	683,8	8,3 %	16 271,1	8,1 %
Muut sijoitukset	9 187,1	4,1 %	5 514,5	35,3 %	2 199,5	18,6 %	380,2	57,3 %	17 281,3	15,2 %
Yhteensä	59 023,6	17,7 %	60 772,9	14,1 %	29 421,9	13,6 %	4 376,2	13,0 %	153 594,6	15,3 %

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo, %)

Korkosijoitukset	25,8	1,4	30,1	-3,3	30,5	-2,4	31,1	-6,0	28,6	-1,5
Osakesijoitukset	49,4	1,1	50,1	2,9	49,6	2,7	44,6	4,3	49,6	2,2
Kiinteistösijoitukset	9,2	-0,4	10,7	-1,0	12,4	-0,5	15,6	-0,7	10,6	-0,7
Muut sijoitukset	15,6	-2,0	9,1	1,4	7,5	0,3	8,7	2,4	11,3	0,0
Yhteensä	100		100		100		100		100	

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN (%)

Tuotto sitoutuneelle pääomalle	18,5	15,6	15,3	8,2	14,0	10,4	12,6	7,0	16,2	11,5
--------------------------------	------	------	------	-----	------	------	------	-----	------	------

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)⁴⁾

Vakuutusliikkeen tulos	48,3	22,2	44,2	-3,2	17,9	-8,0	8,7	2,3	119,1	13,3
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	5 487,8	-308,9	4 104,3	1 725,6	1 562,8	-30,0	192,6	70,0	11 347,5	1 456,7
Hoitokustannustulos	51,2	49,3	41,9	43,2	34,0	33,2	2,0	1,8	129,1	127,5
Muu tulos	-0,9	6,8	-11,0	3,0	1,9	5,5	-0,4	1,7	-10,4	17,0
Kokonaistulos	5 586,5	-230,6	4 179,4	1 768,6	1 616,5	0,7	202,9	75,8	11 585,3	1 614,5

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	102,5	107,4	75,4	38,9	44,6	44,6	37,3	21,6	76,4	64,3
% vastuuvälästä	12,4	12,9	9,1	5,0	6,8	6,8	5,8	3,5	9,8	8,3

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	9 256,5	574,9 %	8 086,0	129,2 %	3 621,3	302,0 %	490,3	137,5 %	21 454,1	257,1 %
Vastuuvälän tuotto vaatimus	-3 768,7	-124,3 %	-3 981,6	-120,8 %	-2 058,5	-121,1 %	-297,6	-118,2 %	-10 106,4	-122,1 %
Yhteensä eli sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	5 487,8	1876,6 %	4 104,4	137,9 %	1 562,8	5309,3 %	192,7	175,3 %	11 347,7	679,1 %

TyEL-PALKKASUMMA (milj. €)	22 535,3	6,6 %	22 874,4	6,4 %	14 873,9	5,4 %	2 244,6	5,3 %	62 528,2	6,2 %
YEL-TYÖTULOSUMMA (milj. €)	815,4	1,1 %	1 677,4	0,1 %	1 770,5	0,7 %	302,5	2,3 %	4 565,8	0,7 %

SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN²⁾

Siirto asiakashyvytyksiin (milj. €)	222,4	310,3 %	209,4	278,0 %	100,5	262,8 %	12,9	258,3 %	545,2	286,9 %
% TyEL-palkkasummasta	1,0	0,7	0,9	0,7	0,7	0,5	0,6	0,4	0,9	0,6
% TyEL-vakuutusmaksutulosta	4,1	2,9	3,8	2,6	2,8	1,9	2,4	1,6	3,6	2,5

VAKAVARAIUSPÄÄOMA (milj. €)

Oma pääoma (ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen)	136,6	5,20 %	200,8	5,2 %	101,4	0,0 %	16,5	0,0 %	455,3	3,8 %
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,0	0,0 %	1,9	-60,5 %	0,6	-12,1 %	1,3	-12,7 %	3,9	-45,3 %
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	14 416,0	44,2 %	15 499,7	49,7 %	6 172,1	55,0 %	960,0	46,2 %	37 047,7	48,3 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 338,8	67,9 %	857,6	-58,0 %	308,5	-68,6 %	109,3	-50,9 %	3 614,2	-22,1 %
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-1,1	15,4 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-1,1	15,4 %
Muut	0,0	100,0 %	-20,9	55,5 %	-9,2	17,6 %	-6,2	-16,1 %	-36,2	42,9 %
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	16 890,3	46,7 %	16 539,10	31,9 %	6 573,4	30,0 %	1 081,0	21,2 %	41 083,8	36,9 %
Vakavaraisuusraja €	8 472,8	25,8 %	8 728,0	24,4 %	4 183,5	31,3 %	589,6	26,4 %	21 973,9	26,3 %

Ratkaisuja työeläkkeiden rahoituskysymyksiin

Tuoreen lakiuudistuksen tavoitteena on vahvistaa työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin rahoitusta ja selkeyttää järjestelmää asiakkaiden näkökulmasta.

Työntekijän eläkelakiin ja työeläkkeiden rahoitussäädöksiin tehtiin kesäkuun alussa voimaan astunut uudistus, joka sisältää kaksi eläkejärjestelmään vaikuttavaa muutosta.

Ensimmäinen niistä koskee työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosaa, jolla katetaan työeläkeyhtiön vakuutus- ja korvaustoiminnan liikekulut. Uuden lain mukaan se voidaan määrittellä tästedes yhtiökohtaisesti.

– Muutoksen myötä hoitokustannusosa vastaa aiempaa paremmin eläkeyhtiön liikekuluja, jolloin hoitokustannusosa pienenee. Tavoitteena on parantaa työeläkejärjestelmän hoidon tehokkuutta ja edistää kilpailua, sosiaali- ja terveysministeriön ylimatemaatikko **Minna Lehmuskero** perustelee.

LEHMUSKERON mukaan muutoksen päämääränä on myös tuoda hoitokustannusosaa ja asiakashyvityksiin selkeyttä ja läpinäkyvyyttä.

– Tavoitteena on, että työeläkemaksun hoitokustannusosa olisi reaaliaikaisempi ja osuvampi kullekin vuodelle. Näin asiakashyvityksenä palautettava määrä pienenee. Lisäksi määräytymisperuste olisi läpinäkyvämpi asiakkaalle.

Myös Työeläkevakuuttajat TELA ry:n johtaja **Jari Sokka** arvioi, että lakiuudistus lisää selkeyttä hoitokustannusosan osalta.

– Työnantajat tietävät vastedes entistä paremmin, kuinka paljon eläkemaksuja tullaan perimään.

Sokan arvion mukaan uudistus lisää työeläkeyhtiöiden välistä kilpailua. Kustannusten merkittävään laskuun hän ei kuiten-

”Uudistus lisää työeläkeyhtiöiden välistä kilpailua.”

kaan usko, sillä eläkeyhtiöt ovat viime vuosina tehostaneet toimintaansa eri tavoin.

– Järjestelmä toimii jo sen verran kustannustehokkaasti, että uudistus tuskin tuo isoja säästöjä. Kyse on ennemminkin järjestelmän selkeyttämisestä asiakkaiden näkökulmasta.

Myös Lehmuskero arvioi, ettei uudistus tuo eläkejärjestelmään merkittäviä kustannussäästöjä. Vuositasolla kokonaissäästö

Minna Lehmuskeron (oik.) ja Jari Sokan mukaan työeläkevakuuttajat voivat uudistuksen turvin suunnitella entistä paremmin pitkän aikavälin sijoitustoimintaansa.

voi olla arvioitava mukaan muutamia miljoonia euroja.

– On vaikea arvioida etukäteen, kuinka paljon työeläkeyhtiöt onnistuvat tehostamaan toimintaansa. Tavoitteena on, että työeläkemaksu tältä osin hieman alenee.

LAKIUUDISTUKSEN toinen muutos koskee eläkevastuiden täydennyskerrointa, jonka mukaan työeläkevakuuttajien on vuosittain vahvistettava rahastojaan vanhuuseläkkeitä varten.

Eläkevakuuttajien keskimääräisen vakavaraisuuden mukaan laskettavan täydennyskerroin määrätymistapa muuttuu nyt niin, että poikkeuksellisen heikkojen sijoitustuottojen oloissa se voi saada myös negatiivisia arvoja.

– Tämän tavoitteena on tuoda lisää joustavuutta rahastointiin. Heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa eläkelaitosten vakavaraisuus ei heikkene vastaisuudessa yhtä paljon kuin aiemmin, minkä kautta vältetään sijoitusten epäedullisia myyntejä. Pitkällä aikavälillä tämän on määrä parantaa sijoitustuottoja, Minna Lehmuskero sanoo.

Hänen mukaansa aiemmankin lain puitteissa voitiin tehdä tiettyjä harkinnanvarai-

”Tavoitteena on lisätä joustavuutta rahastointiin.”

sia joustoja sijoitusten tuottovaatimuksiin. Näin tehtiin esimerkiksi silloin, kun 2008 finanssikriisi ja koronakevät 2020 sysäsivät osakemarkkinat jyrkkään laskuun.

– Uudessa laissa joustoon tulee automaattinen mekanismi, mikä nopeuttaa tarvittavia toimenpiteitä.

SOKKA uskoo myös, että uusi laki auttaa osaltaan välttämään epäedullisia sijoitusten realisointeja heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa. Hän huomauttaa, että negatiivisen täydennyskerroin mahdollistaminen ei ole lopullinen ratkaisu.

– Pitkän aikavälin sijoitustuottojen turvaaminen tarvitaan lisää keinoja ja keskusteluja eri osapuolten välillä. ✓

Mihin eläkevarojen sijoitustuotot menevät?

TEKSTI: JAAKKO AHO KUVIO: SERGEI LAHTI

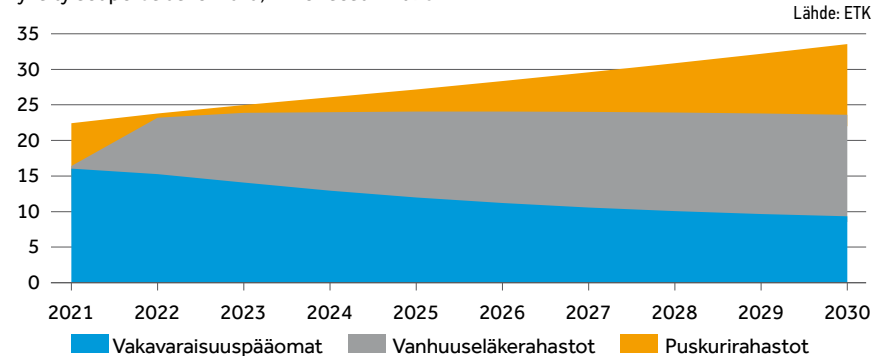
Eläkevarojen sijoitustuotot ylsivät 35 miljardiin euroon. Määrä oli lähes puolitoistakertainen vuoden 2021 maksutuloon nähden. Mihin tuotot lopulta kulkeutuvat?

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ on noin 20 vakuuttajaa, jotka jakautuvat kolmeen eri tyyppiin. Julkisten eläkkeissä rahoitus tapahtuu puskurirahastojen kautta. Yrittäjien eläkkeissä ei ole etukäteisrahastointia. Yksityisten palkansaajissa on sekä puskurirahastoja että etuustason rahastoja.

Oheisessa kuviossa tarkastelen yksityisalojen sijoitustuottoja Eläketurvakeskuksen lyhyen aikavälin maksutasoennusteen kahden laskelman kautta. Ensimmäiseen laskelmaan asetetaan vuoden 2021 sijoitustuotoiksi toteuma ja toiseen nollatuotot. Ennustevuodet lasketaan perusoletuksilla.

SIJOITUSTUOTOT 2021

yksityiset peruslaskelmalla, nimellisesti mrd. €

Kun eläkemeno ja maksutulot pidetään laskemissa samoina, tulosten erotus ilmenee kyseisten tuottojen kulkua.

Tuottojen euromäärä kasvaa kuviossa. Ennustejakson alussa suurin osa tuotoista on eläkevakuuttajien vakavaraisuuksissa. Vähitellen tuottoja siirtyy vakavaraisuuk-

sista vanhuuseläkerahastoihin. Vanhuuseläkerahastoista tuotot purkautuvat eläkemeno katteeksi.

Saatuja tuottoja ei käytetä tässä tarkastelussa maksujen alennuksiin. Ne ohjautuvat laskelmassa puskurirahastoihin eli eläkelaitosten tasausvastuisiin. Tämä yk-

sinkertaistaa asian havainnollistamista. Lopulta sijoitustuotot alentavat tulevia maksuja.

Julkisalojen tarkastelu on yksinkertaisempaa. Tulos on muuten sama, mutta tuotot asettuvat kokonaan puskurirahastoihin. ✓

TEKIJÄT JA ASIANTUNTIJAT

Jaakko Aho
Aktuaariapäällikkö
ETK

Kimmo Koivurinne
Analyttikko, Tela

HENNA IIRE
Matemaatikko
ETK

Majja Schroll
Tilastosuunnittelija
Tela

Toimitus: Anne Iivonen, Eläketurvakeskus
Ulkoasu: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy
Julkaisijat: Eläketurvakeskus ja Työeläkevakuuttajat TELA ry

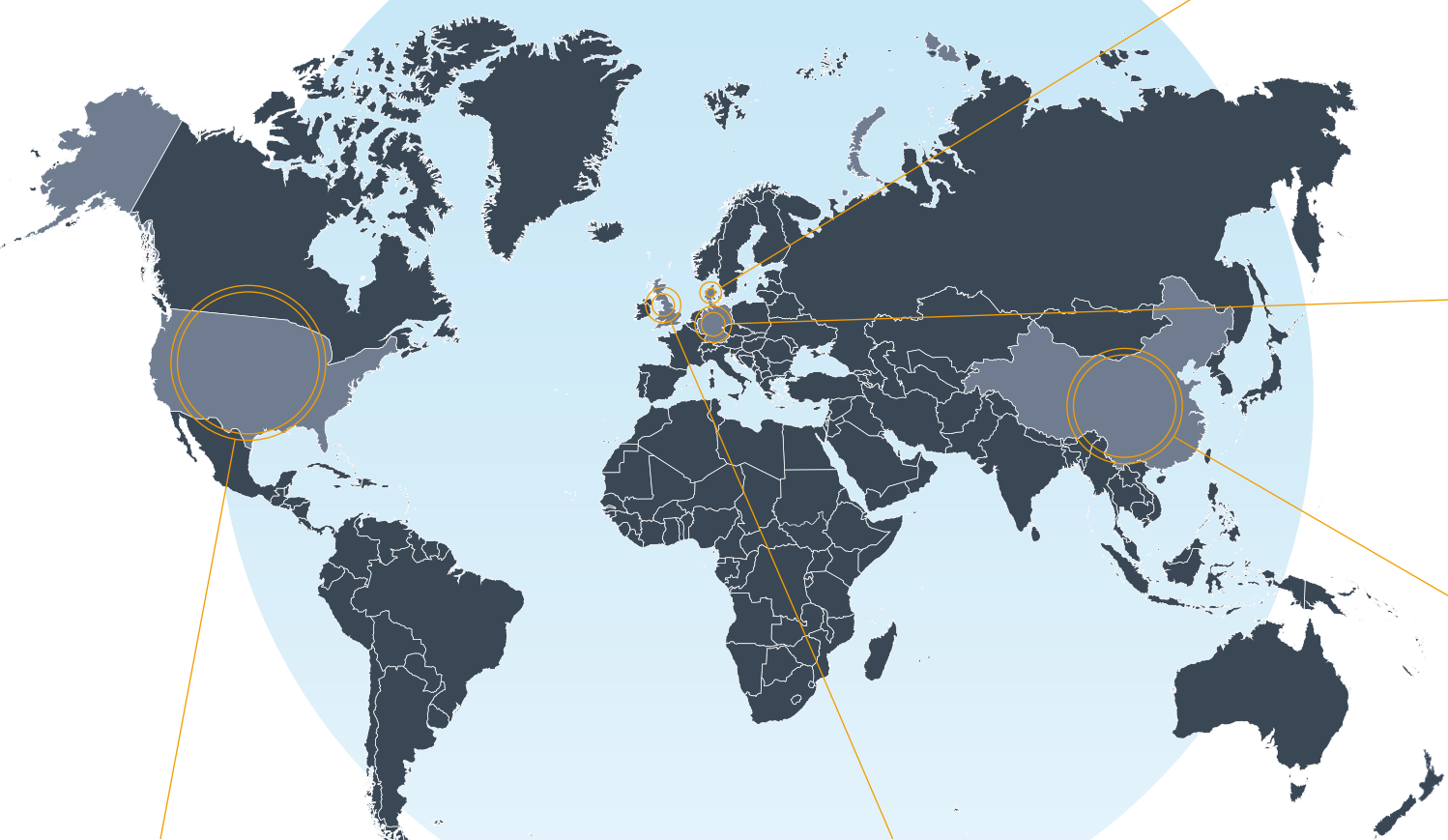
Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot julkaistaan 6.6.2022 painatussa Työeläke-lehdessä ja Työeläkelehti.fi-verkkolehdedessä sekä Etk.fi- ja Tela.fi- ja Julkari.fi-palveluissa.

TEKSTI: PETER LINDSTRÖM, ANTTI MIELONEN, MIKA VIDLUND
JA NIKO VÄÄNÄNEN. KIRJOITTAJAT TYÖSKENTELEVÄT
ASIAINTUNTOJINA ELÄKETURVAKESKUKSEN
SUUNNITTELUOSASTON ULKOMAANTIIMISSÄ.

Eläkeuutisia muista maista

Palsta kokoaa eri lähteistä muiden maiden eläkeuutisia ja maesittelyn. Tällä kertaa lähemmässä tarkastelussa Belgian eläkejärjestelmä.

YHDYSVALLAT Eläkesäästöjä bitcoineihin

Yhdysvaltain suurin 401k-eläkkeiden hallinnoija, Fidelity, tarjoaa vuodesta 2023 alkaen mahdollisuuden pitää osan eläkesäästöistään bitcoineissa. Työnantajan on sallittava tämä mahdollisuus erikseen. 401k-eläkkeet ovat työnantajien tarjoamia maksu-perusteisia lisäeläkkeitä. Nimi tulee veropykälästä.

Jatkossa työntekijä voi sijoittaa osan eläkesäästöistään suoraan bitcoineihin. Alustavasti työntekijä voisi sijoittaa enintään 20 prosenttia eläkemaksuistaan bitcoineihin tai toiseen työnantajan hyväksymään kryptovaluuttaan. 401k-eläkkeitä valvova työministeriö on suhtautunut kriittisesti eläkesäästöjen sijoittamiseen kryptovaluuttoihin.

New York Times 26.4.2022

ISO-BRITANNIA Uberin huomioitava eläkesäästöissä sharia

Uber-kuskit luokiteltiin Ison-Britannian korkeimman oikeuden toimesta työntekijöiksi. Päätös tuli voimaan viime vuonna. Työntekijäaseman myötä Uber-kuskeille syntyi oikeus työnantajan tarjoamaan työeläkkeeseen.

Ison-Britannian lainsäädännön mukaan vakuutettujen tulee voida säästää vakiintuneen uskonnollisen vakaumuksensa mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että muslimeilla on oikeus säästää shariaa noudattaen. Nykyinen Uberin tarjoama työeläke ei tarjoa kuskeille tätä mahdollisuutta. Kuskien yhdistys aikoo haastaa Uberin oikeuteen, mikäli tilanne ei muutu.

Sharia kieltää mm. velka- ja korkotuotteet, samoin kuin alkoholiin, uhkapeleihin sekä asevoimien sijoittamisen. Suurin osa Uber-kuskeista on muslimeja.

Financial Times 19.4.2022

TANSKA Eläkeiän korotustahtia esitetään hidastettavaksi

Tanskan eläkekomitea esittää, että vanhuseläkeiän korotustahti puolitetaan aikaisemmin sovitusta. Samalla esitetty muutos tarkoittaisi, että Tanskan eläkeikä ei enää automaattisesti seuraa eliniänodotetta 1:1, kuten nykyään on säädetty.

Komitean ehdotuksen mukaan eläkeikää nostetaan puoli vuotta kerrallaan vuodesta 2040 alkaen. Tanskan aikaisemmissa suunnitelmissa oli tarkoitus nostaa eläkeikää vuosi kerrallaan. Jos komitean esitys hyväksytään, eläkeiän ennustetaan nousevan 74 vuoteen vuosisadan loppuun mennessä. Uusi ennuste on kolme vuotta vähemmän kuin aikaisemmissa ennusteissa.

Muutos tarkoittaa esimerkiksi vuonna 2022 täysikäiseksi tulevalle tanskalaiselle, että hänen ennustettu eläkeikänsä laskisi kahdella vuodella, kun hän voi nyt odottaa jäävänsä eläkkeelle 72,5-vuotiaana.

Nykyisin Tanskan eläkeikä vaihtelee ikäluokittain. Vuosina 1955–1960 syntyneille eläkeikä on 67 vuotta.

Berlingske 5.5.2022

SAKSA Ennätyskorkeat indeksikorotukset

Saksassa heinäkuun alussa voimaan tulevat eläkkeiden indeksikorotukset ovat korkeimmat lähes 40 vuoteen. Läntisten osavaltioiden alueella indeksitarkistus on 5,35 prosenttia ja itäisissä osavaltioissa 6,12 prosenttia.

Korotusten taustalla on voimakas palkkojen kasvuvauhti vuoden 2021 aikana. Sosiaaliministeri Hubertus Heil (SPD) mukaan noin 21 miljoonalle eläkkeensaajalle tulevat korotukset "osoittavat eläkejärjestelmän toimivuuden myös voimakkaasti kohoavien hintojen ja kansainvälisen kriisin aikana".

Vanhan valtiojoon mukainen aluepoliittinen itä- ja länsipainotus lakkaa, kun indeksitarkitukset yhtenäistetään koko Saksaa koskeviksi vuonna 2025.

*Süddeutsche Zeitung 22.3.2022
Bundesministerium für Arbeit und Soziales 13.4.2022*

KIINA Koekäyttöön ensimmäinen yksityinen eläkesäästötili

Kiinan rahoitusmarkkinoilla tapahtui huhtikuussa historiaa, kun maassa otettiin käyttöön ensimmäinen yksityinen eläkesäästötili. Uuden eläkesäästötilin tavoitteena on kohentaa kiinalaisten eläkkeitä ja kohdentaa lisää varoja maan rahoitusmarkkinoille.

Eläkesäästötiliin valinnut työntekijä voi tallettaa tililleen 12 000 yania (noin 1 700 euroa) vuodessa ja sijoittaa ne vähäriskisiin pitkän aikavälin sijoitustuotteisiin. Eläkesäästötili on koekäytössä useissa Kiinan kaupungeissa. Tilin käyttöä laajennetaan koko maahan ensi vuonna.

Vuonna 2020 eläkkeitä varten oli rahastoitu Kiinassa 258 miljardia dollaria, mikä vastaa vain noin kahta prosenttia maan bruttokansantuotteesta, arvioi riskienhallinta- ja vakuutusratkaisujen konsulttiyritys Willis Towers Watson. Kiinan väestö ikääntyy nopeasti. 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä arvioidaan kasvavan yli 26 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä.

Eläkesäästötilin syntyminen todennäköisesti johtaa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden ja varainhoitajien ryntäykseen Kiinan markkinoille.

Financial Times 21.4., Reuters 21.4.

Aiheesta laajemmin Etk.fi > Eläkejärjestelmät > Muiden maiden eläkejärjestelmät

NÄIN BELGIASSA:

Väkiluku: 11,6 miljoonaa

Odotettavissa oleva elinikä:
miehet 78,5 vuotta, naiset 83,1 vuotta

Eläkeikä: 65 vuotta

JATKUVASTI KEHITTYVÄ

Belgian lakisääteinen vanhuseläkemaksu on 16,36 prosenttia, josta työnantajan osuus on 8,86 ja työntekijän 7,5 prosenttia.

Eläkeikä on 65 vuotta mutta eläkkeelle pääsee aikaisemmin, jos takana on yli 40-vuotinen työura. Eläkeikä on nousemassa 67 vuoteen vuonna 2030. Vanhuuseläkkeen ohella voi käydä töissä ilman ansaintarajaa.

Työeläkkeen suuruuteen vaikuttaa työuran pituus, työuran aikainen palkka sekä eläkeläisen siviilisääty. Yrittäjiä koskevat säännöt ovat pääsääntöisesti samoja kuin työntekijöillä. Yrittäjien eläketurvasta vastaa oma sosiaalivakuutuslaitos INASTI.

Lainsäädäntöön eläkeuudistusehdotuksia on tehnyt 2015 perustettu itsenäinen akateeminen eläkekomissio, ja järjestelmää on uudistettu eri hallitusten toimesta useaan otteeseen viime vuosina. Eläkeikää on nostettu, vähimmäiseläkkeitä parannettu, raskaan työn kriteerit määritelty eläkejärjestelmässä sekä osa-aikaeläkkettä uudistettu. Myös työmarkkinaeläkkeitä on selkeytetty ja niiden yleisyyttä pyritty lisäämään.

Lakisääteisen eläkkeen ohella työssäkäyvillä on työmarkkinaeläkkeitä. Erikoista on se, että verotuksellista syistä työmarkkinaeläke otetaan usein kerralla käteen pankkitilille eläkkeelle siirryttyessä. Tutkimusten mukaan kertosuorituksena otettua eläkkettä ei tyypillisesti käytetä heti tai sijoiteta, vaan rahat jäävät pankkitilille.

Belgiassa on oma eläkeasioihin keskittynyt oikeusasiamies, jonka tehtävänä on käsitellä valituksia ja antaa suosituksia lakisääteistä eläkkeistä.

Työeläkejärjestelmä luotiin pian toisen maailmansodan jälkeen. Eläkkeitä ryhdyttiin maksamaan heti, joten eläkejärjestelmästä tuli luonnollisesti jakojärjestelmä.

Kotiin lähetettävä työeläkeote lyhenee

Kotiin postitettava työeläkeote sisältää tästä lähtien vain viimeisen kuuden vuoden tiedot. Kaikki työeläkettä kerryttävät tiedot näkyvät edelleen verkkopalvelussa.

Työeläkeote postitetaan kaikille yksityisellä sektorilla työskenteleville kirjeitse kotiin. Toisin kuin aiemmin, vuodesta 2022 alkaen kotiin tulevalle työeläkeotteella on listatuna vain kuluva sekä kuuden edellisen vuoden eläkettä kerryttävät tiedot.

– Kun työeläkeotetta on lähetetty jo useita vuosia, on järkevää keskittyä paperisella työeläkeotteella tuoreisiin tietoihin, jotka otteen saajan toivotaan tarkistavan huolella, kertoo Eläketurvakeskuksen rekisteripalveluista vastaava johtaja **Katri Raatikainen**.

– Lyhyemmät otteet säästävät myös luontoa ja kustannuksia, Raatikainen sanoo.

Sähköisen työeläkeotteen voi käydä katsomassa oman työeläkevakuuttajansa verkkopalvelusta. Sieltä löytyvät myös kaikki ai-

empien työsuhteiden, eläkettä kerryttävien etuuksien ja yritystoiminnan tiedot sekä arvio tulevasta eläkkeestä.

Yksityisen alan eläkelaitokset lähettävät työeläkeotteet kirjeitse kolmen vuoden välein Suomessa asuville, jos henkilö ei ole aiemmin valinnut sähköistä työeläkeotetta ensisijaiseksi palvelukseen.

Työeläkeotteen tietojen huolellinen tarkistaminen on tärkeää, sillä tuleva eläke lasketaan otteen tietojen pohjalta.

Jos otteen työsuhteissa on puutteita tai korjattavaa, tulee ensin ottaa yhteyttä työnantajaan. Jos korjaukset koskevat vuotta 2018 tai sitä aikaisempia vuosia, tehdään korjauspyyntö omalle eläkevakuuttajalle.

Katri Raatikainen painottaa, että korjaukset on aina helpompi tehdä tuoreeltaan. Tällöin tiedot ovat paremmin muistissa.

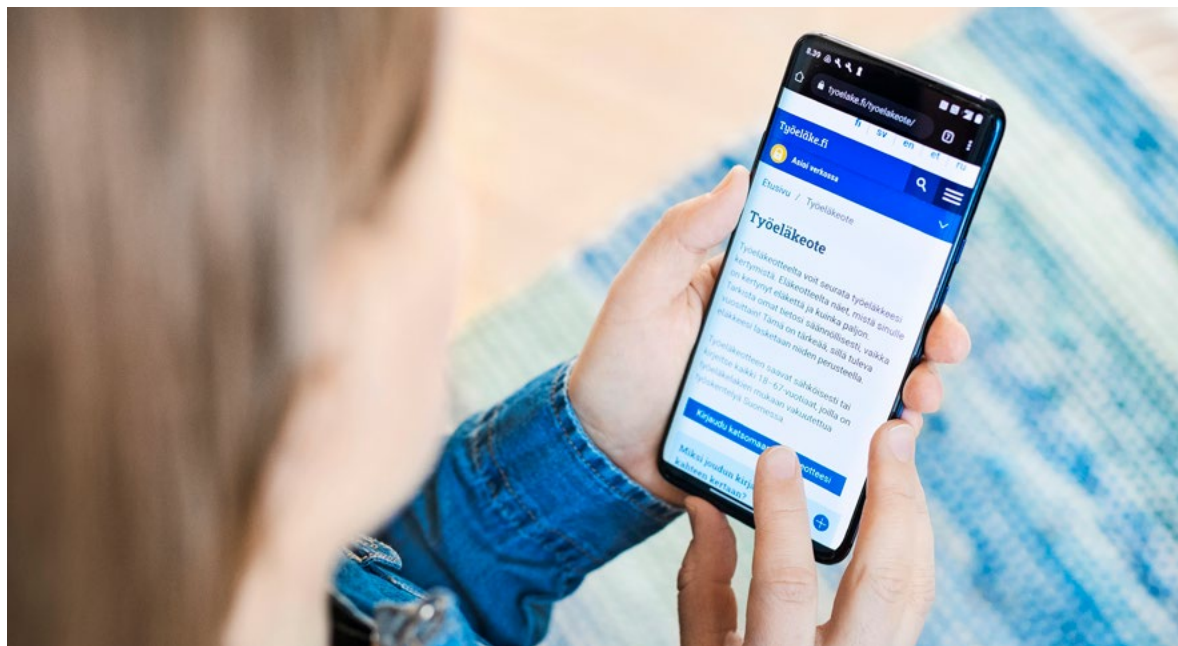
Yksityisen sektorin eläkevakuuttajilla on

velvollisuus selvittää henkilön pyynnöstä hänen työeläkeotteellaan olevien tietojen oikeellisuus kuuden edellisvuoden ajalta. Vanhempien tietojen korjaamiseen vaaditaan työntekijältä selvityspyynnön lisäksi esimerkiksi työsopimus tai palkkakuitti. Julkisella sektorilla selvitysvelvollisuudessa ei ole aikarajaa.

Eläkeikää lähestyvä yksityisen sektorin työntekijä saa työeläkeotteella tiedon tavoite-eläkeistään viimeistään kuudentena vuonna ennen alinta vanhuuseläkeikää.

Tänä vuonna paperiotteen saavat tällä perusteella 60-vuotiaat. Yli 60-vuotiaille ote lähetetään yksityisellä sektorilla vuosittain.

Myös julkisen sektorin työntekijät vakuuttava Keva muistuttaa työeläkeotteen tarkistamisesta noin kuusi vuotta ennen eläkeikää lähettämällä vakuutetulle viestin Omat eläketietosi -palveluun. /

Jos henkilö ei tiedä omaa työeläkevakuuttajaansa, Työeläke.fi-palvelu (kuvassa) ohjaa oikean työeläkelaitoksen verkkopalveluun.

1 Paperiotteelle tiedot kootusti kuudelta vuodelta

Postitse jaettava työeläkeote sisältää tästä vuodesta alkaen vain kuluva ja kuuden edeltävän vuoden tiedot.

Ote lähetetään kirjeenä yksityisellä sektorilla työskenteleville kolmen vuoden välein, jollei vakuutettu henkilö ole valinnut sähköistä palvelua ensisijaiseksi palvelukseen.

Myös ne julkisen sektorin työntekijät, jotka ovat työskennelleet yksityisellä sektorilla viimeisen kolmen kalenterivuoden aikana, saavat otteen postitse. 58 vuotta täyttäneet saavat otteen, mikäli ovat työskennelleet yksityisellä edellisen kalenterivuoden aikana.

2 Verkkopalvelussa koko työhistoria

Koko työuran aikaiset tiedot ovat aina nähtävissä eläkevakuuttajien verkkopalveluista. Verkossa asiointi on vaivatonta ja palvelun suosio onkin kasvanut. Verkkopalvelussa työeläkeote on aina ajan tasalla ja saatavilla ajasta ja paikasta riippumattomasti aina silloin, kun kiinnostus eläkettä kohtaan herää.

Verkkopalvelussa voi myös lähettää selvityspyynnön, jos epäilee, että tiedoissa on virheitä tai puutteita. Työeläkeotepalvelu kattaa kaikki 18–67-vuotiaat, joilla on työeläkelakien mukaan vakuutettua työskentelyä Suomessa.

”On järkevää keskittyä paperisella työeläkeotteella tuoreisiin tietoihin, jotka otteen saajan toivotaan tarkistavan huolella.”

3 Laskurit kannattaa ottaa avuksi

Vanhuuseläkeikä on joustava, ja jokainen voi tarkastella omaa tilannettaan kätevien laskureiden avulla. Laskureita tarjoavat sekä työeläkevakuuttajat että Työeläke.fi-palvelu. Laskurit kannattaa ottaa avuksi, kun esimerkiksi haluaa tietää, miten eläke kehittyä, jos työskentelee pidempään tai jos jää eläkkeelle alimmassa mahdollisessa eläkeiässä.

Yrittäjä puolestaan näkee laskureilla, miten hänen maksamansa yrittäjän eläkevakuutusmaksun suuruus vaikuttaa eläkkeen määrään.

4 Julkisella sektorilla tiedot vain verkkopalvelussa

Julkisen alan eläkevakuuttaja Keva ei lähetä paperipostia, vaan muistuttaa työeläkeotteen tarkistamisesta noin kuusi vuotta ennen eläkeikää lähettämällä vakuutetulle viestin Omat eläketietosi -palveluun. Viestin yhteydessä on myös itse työeläkeote.

Henkilö saa tästä sähköposti-ilmoituksen tai tekstiviestin. Tänä vuonna muistutus lähtee vuonna 1964 syntyneille.

Vain niissä tapauksissa, jos Kevassa vakuutettu ei voi kirjautua Omat eläketietosi -palveluun, työeläkeote koko työhistoriasta lähetetään asiakkaan pyynnöstä hänelle paperipostilla.

KIRJAT

Sara Salomaa

Ikä: 34-vuotias

Koulutus: YTM

Työ: viestinnän suunnittelupäällikkö eläkeyhtiö Elossa

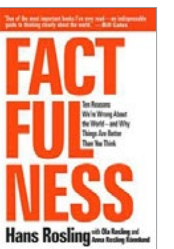
Lähellä sydäntä: kumppani, maailman seuraaminen ja arjen ilot

Lukee seuraavaksi: Tarja Roinila: Samat sanat: kirjoituksia kääntäjän elämästä

Viesti toivosta

Hans Roslingin kirja tuo viestin toivosta. Yhteiskunnat ovat ottaneet valtavia askeleita eteenpäin, mikä on tarkoittanut absoluuttisen köyhyyden vähentymistä, lukutaidon lisääntymistä ja ihmisten voimaantumista.

Nykyisessä mediailmastossa me emme vain osaa nähdä tätä edistystä. Rosling ravistelee myös ajattelua siitä, kenet näemme kanssaihmisinä ja kenet toisena. Kirjaa lukiessani laskin kirjan alas ja sulattelin lukevani. Se on merkki vaikuttavasta viestistä. *Hans Rosling: Factfulness (suom. Faktojen maailma), Hodder Stoughton 2018*

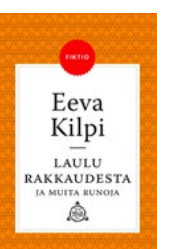

Lämmin halaus

Eeva Kilvellä on taito nauttia elämälle ja itselleen. Ehkä siinä sivussa myös turhautuneille. Tähän kirjaan tarttumisen on kuin lämmin halaus. Kilpi muistuttaa, ”Siis kauneutta on. Rakkautta on. Iloa on.”

Kilven esikoisrunoteos on hämmästyttävän ajantasainen 50 vuotta ilmestymisensä jälkeen. Rakkautta, vallanhimo ja menetyksenpelko ovat elämässä läsnä. Ja huumori, elämän keveys, jota on vaalittava synkinäkin hetkinä.

Eeva Kilpi: Lauluja rakkaudesta ja muita runoja, WSOY, 1972

Kouluttaminen palkitsee

Apteekkien Eläkekassan hyvinvointi- ja HR-päällikkö Hanna Pratsch nauttii koirien kanssa touhuamisesta ja erityisesti niiden kouluttamisesta. Kultainenoutaja on innokas oppija.

Missä vaiheessa koirat tulivat elämäsi?

– Sain ensimmäisen oman koiran 11-vuotiaana. Se oli dalmatialainen. Ensimmäisen kultaisen noutajan hankin noin kymmenen vuotta myöhemmin, vuonna 1983. Kun toisella kultaisella noutajallamme oli metsästystaipumuksia, Helsingin kantakaupungissa varttunut mieheni halusi aloittaa metsästysharrastuksen. Suoritin itsekin tuolloin metsästäjäntutkinnon. Nyt meillä on kolme eri ikäistä ja luonteista kultaistanoutajaa.

– Kultaisetnoutajat jaetaan näyttelylinjaan ja metsästyslinjaan. Vaikka meidän koiramme ovat näyttelylinjaa ja siten hieman rauhallisempaa sorttia, ne ovat myös erinomaisia noutajia metsällä. Niiden jäljiltä maastoon ei jää yhtään ammuttua lintua. Koiristamme **Zody** on käynyt jahdeissa ja auttamassa metsästysporukkaa, joilla ei ole omaa koiraa.

– Olemme kouluttaneet koiramme myös jäljestämään, eli ne löytävät maastosta esimerkiksi autokolarissa haavoittuneen hirven.

Mikä koiran kouluttamisessa innostaa?

– Kouluttaminen on hyvin hauskaa ja palkitsevaa. Tottelevaisuuskoulutus aloitetaan jo pentuna. Sen jälkeen harjoitellaan riistan noutamista. Noudettavaksi käyvät hanskat tai oikeastaan mikä tahansa, sillä noutaja rakastaa kantamista ja noutamista.

– On tärkeää opettaa koira tottelemaan myös käsimerkkejä ja pilliä. Vaikka noutajat on jalostettu metsästyskoiriksi, kouluttamattomasta koirasta ei ole metsällä hyötyä. Se ehkä osaa hakea sorsan tai fasaanin, mutta tuskin tuo sitä omistajalleen.

– Koirat todella rakastavat treenaamista. Minun tarvitsee ottaa vain pilli kaulaan ja suunnata autolle, niin kaverit jo hyppivät innosta. Kimppatreeneissä neuvomme toisiamme. Onnistuminen palkitsee, ja on tietenkin hurjan hauskaa, että itsellä on koira, joka tottelee.

Mitä harrastus on antanut sinulle?

– Harrastus on tuonut paljon uusia ystäviä. Se on myös opettanut aikatauluttamista. Koirat vaativat pari pitkäkköä lenkkiä päivittäin, ja koulutuksessa menee useampi tunti. Myös lomien suunnittelussa on otettava koirat huomioon.

– Koirien kanssa touhuaminen tuo tietenkin päivään luontaisesti liikuntaa ja auttaa nollaamaan ajatukset. Aamulenkillä saatan ajatella työasioita tai kuunnella lintujen ääniä, mutta koulutustilanteessa ei voi ajatella mitään muuta kuin sitä, mitä on tekemässä.

– Nautin suuresti aamulenkeistä koirien kanssa, aina. Suoraan pihaltamme alkavat hienot ulkoilumaastot kallioineen ja hevospolkuineen. Syksyllä ja sydäntalvella käytän suunnistajan otsalamppua.

Onko harrastus tuonut uusia näkökulmia työelämään?

– Työssäni vastaan Suomen vanhimman eläkelaitoksen Apteekkien Eläkekassan henkilöstöasioista ja Eläkekassassa vakuutettujen työkyky- ja työhyvinvointiasioista. Aloitin tehtävässä vasta viime syksynä, mutta olen koko työurani työterveyshoitajan tehtävistä alkaen edistänyt työturvallisuutta ja työhyvinvointia.

Hanna Pratsch kouluttaa kultaisianoutajia ja nauttii seurallisista aamulenkeistä säällä kuin säällä. Kuvassa vasemmalla erinomainen noutaja ja jäljestäjä Zody, keskellä nuorin ja energisin Cody ja oikealla jo eläkeikäinen Ludi.

KULTAINENNOUTAJA

Kultainenoutaja tulee Englannin ja Skotlannin rajaseuduilta. Rodunomaisia lajeja ovat käytännön metsästys ja metsästyskokeet. Lisäksi kultainenoutaja soveltuu hyvin jäljestämiseen ja pelastuskoiraksi etsimään esimerkiksi raunioihin jääneitä ihmisiä. Suomessa riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä Suurriistavirka-apu (SRVA) välittää poliisille metsästäjien apua esimerkiksi liikenteessä vahingoittuneen hirven löytämiseksi.

LÄHTEET: SUOMEN NOUTAJAKOIRAJÄRJESTÖ JA SUOMEN RIISTAKESKUS

– Harrastukseni on hyvä esimerkki siitä, miten täysin erilaisessa ympäristössä tapahtuva harrastus tuo vastapainoa työlle. Uskon, että luonnossa liikkuminen tavalla tai toisella lisää jokaisen hyvinvointia. Monelle metsästäjällekin harrastuksen suola on luonto eikä ammuttujen kanlintujen määrä. Itse keskityn metsällä koiriin.

– Jos työstä ja harrastuksestani pitäisi löytää jotain yhteistä, niin se on kouluttaminen. Kaikessa kouluttamisessa on tärkeää määrätietoisuus ja tavoitteellisuus.

Mieleenpainuvien koiramuistosi?

– Ehkä mieleenpainuvien muistoni on toisen kultaiseni **Buddy** onnistuminen kokeessa, jossa piti noutaa ja palauttaa saalis vesialueen toiselta puolelta. Koira lähti noutamaan urheasti tuulisen lahdenpoukaman yli mutta palasi kiertämällä rantoja pitkin. Tuomari jo puisteli päätään, kunnes Buddy ilmestyi odottamattoman nopeasti paikalle saalis suussaan ja kuittasi kokeesta täydet pisteet.

– Se tiesi mitä teki. ✓

Yhteistyöllä saadaan paras lopputulos

Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin rahoitushaasteisiin on haettava ratkaisuja yhdessä, vaikka keskustelut vievätkin aikaa, sanoo STM:n ylimatemaatikko Minna Lehmuskero.

Sosiaali- ja terveysministeriön ylimatemaatikko **Minna Lehmuskero** on tehnyt pitkän päivätyön eläkeasioiden parissa Eläketurvakeskuksessa ja Työeläkevakuuttajat TELA ry:ssä. Vuosi sitten tapahtunut siirtyminen ministeriöön on työuralle luontevaa jatkoa.

– Yhteiskunnallisesti merkityksellinen työ on ollut aina minulle tärkeää. Eläkkeiden rahoitusta koskevat kysymykset ovat nyt virkamiehenäkin keskeistä työsarcaani, Lehmuskero sanoo.

Lakiuudistuksissa paljon taustatyötä

Lehmuskeron ensimmäinen ponnistus ministeriössä on ollut työntekijän eläkelakia ja työeläkkeiden rahoitussäädöksiä koskeva uudistus, joka astui voimaan kesäkuun alussa.

– Olen osallistunut aiemminkin lainsäädäntöprosesseihin asiantuntijan ja työryhmien sihteerin rooleissa, mutta nyt olen vastuussa eduskuntaan menneen lakiesityksen laatimisesta.

– Prosessin vaatima työ ja aika yllätti. Lakiuudistuksissa ministeriössä tehdään paljon työtä, joka ei välttämättä näy talon ulkopuolella.

Tuoreen lakiuudistuksen tavoitteena on vahvistaa osaltaan suomalaisen eläkejärjestelmän rahoitusta pitkällä aikavälillä.

– Vuosikymmenten päässä siintävät eläkemaksujen korotuspaineet. On hyvä, että eläkejärjestelmän rahoitushaasteisiin pohditaan lisää ratkaisuja yhdessä työeläkealan toimijoiden, työmarkkinajärjestöjen ja valtion hallinnon välillä.

Keskustelut vievät aikaa, mutta Lehmuskeron mielestä yhteistyön kautta päästään parhaaseen lopputulokseen.

– Tällä mallilla olemme pystyneet tekemään aiemminkin uudistuksia riittävän

Minna Lehmuskero tuntee työeläkkeiden rahoituksen ominaispiirteet. Työeläketurva osana sosiaalivakuutusta perustuu aina lainsäädäntöön myös rahoituksen osalta.

ajoina. Olen varma, että vastaisuudessaakin saamme pidettyä eläkemaksujen, sijoitustuottojen ja maksettavien eläkkeiden muodostaman kokonaisuuden tasapainossa.

Perustehtävä aina mielessä

Vaikka Lehmuskeron leipälaji ovat rahoituskysymykset, hänestä on tärkeää pitää koko ajan mielessä työeläkejärjestelmän perustehtävä eli kohtuullisen toimeentulon turvaaminen vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheen huoltajan kuoleman varalta.

– Rahoitus ja kaikki muu ovat eläketurvaa tukevaa tekniikkaa.

Lehmuskero huomauttaa, että suomalainen työeläkejärjestelmä on menestynyt

hyvin kansainvälisissä vertailuissa. Keskeiseksi vahvuudeksi hän nostaa järjestelmän kattavuuden ja selkeyden eläkkeensaajan kannalta.

– Työeläkettä haetaan yhden luukun periaatteella, vaikka taustalla onkin monimutkaista tekniikkaa ja rahoituskuvioita. ✓

”Rahoitus ja kaikki muu ovat eläketurvaa tukevaa tekniikkaa.”

English Summary

LENA KOSKI
Translator
Finnish Centre for Pensions

More news in English
Follow us on Twitter: @ETKinfo
Visit our website: etk.fi/en

Subscribe to our newsletter:
etk.fi/en/newsletter/

Investment assets €256 billion

The investment assets of Finnish earnings-related pension investors were €256 billion at year-end 2021. Good solvency safeguards pensions also in volatile global situations.

The average nominal return on pension investments was 15.8%; total assets rose to €256 billion.

More than half (52%) of the investment assets were allocated to equity investments. Fixed and money market investments accounted for 30%, real estate for almost 9% and other investments for around 9%.

23% of the assets were invested domestically and 16% elsewhere in the euro area. 60% were invested in the global market, including North America, Asia and emerging markets.

The nominal investment return for 2021 was 15.8% and the real return 11.9%. Over a 25-year period, the nominal return has averaged 6.2% per year and the real return 4.6% per year.

The long-term real return on pension investments is important for sustainability. The long-term projection is based on a real return assumption of 2.5% up to 2028. From then on, it is assumed to be 3.5% per year. ✓

Certificate of Merit to web service

The Finnish Centre for Pensions was awarded ISSA's Certificate of Merit for a web service that instructs employers on how to insure their workers in international employment situations.

The award-winning service, introduced in 2019, was in demand as insuring international employment situations is on the increase. The service consists of a website with basic information on social insurance in Finland and a survey tool that can be used to find out what social insurance contributions are to be paid to Finland.

"Our service offers concrete benefits as it reduces employers' need for expert help and social insurance institutions' need for customer service," explains special adviser **Tiina Ahonen** (Finnish Centre for Pensions).

The service is available in Finnish, Swedish and English. In addition, the website includes summaries (pdf) in several different languages of Finnish statutory social insurance contributions and instructions on how to pay them. ✓

Improved ranking in Nordic comparison

In Finland and Denmark, the effective retirement age has risen sharply in the 2010s. Both countries are approaching Sweden at the top of the list in a comparison conducted by the Finnish Centre for Pensions in cooperation with agencies from the other compared countries.

The effective retirement age has fluctuated greatly in Iceland following the deep recession in 2008. In Estonia, the effective retirement age fell in the mid-2010s only to later return to its previous upward trajectory.

In the early 2010s, Norway introduced an early partial old-age pension which can be drawn in full. As a result, the effective retirement age in Norway has dropped to the lowest in the Nordic countries.

The effective retirement age in Sweden has been the highest in the Nordic countries throughout the 2010s and has continued to rise in recent years.

In Iceland, Norway and Denmark, the effective retirement age of men has been more than one year higher than that of women. In Finland, it has been lower for men than for women. In Sweden, the gender gap in effective retirement age is non-existent. ✓

Less information on printed record

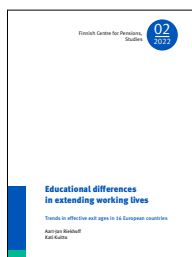
- **As of now, the printed pension record sent home contains information from only the last six years. The online pension record contains data on the entire working history.**
- **The pension record shows data on employments, periods of self-employment and benefits for which the worker has accrued earnings-related pension. The record also shows how much pension the worker has earned so far.**

"It makes sense to focus on the most recent information on the printed pension record, which the recipient is expected to check carefully. Shorter extracts also save the environment and costs," says director Katri Raatikainen (Finnish Centre for Pensions).

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut

Educational differences in extending working lives

This study examines educational differences in effective exit ages in 16 European countries during the period 2003–2020. Working lives are extending in all countries but with considerable educational gaps and cross-country differences in exit ages.

Riekhoff, A.-J. & Kuitto, K.: *Finnish Centre for Pensions, Studies 02/2022*

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke: uudet eläkelajit 2021

Julkaisussa tarkastellaan osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja työuraeläkkeen kehitystä vuoden 2021 loppuun mennessä. Tilasto kattaa keskeisimmät tiedot alkaenista eläkkeistä ja eläkkeensaajista. Julkaisu sisältää myös tietoja osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen valinneiden työnteosta ja ansiotasosta.

Kannisto, J.: *Eläketurvakeskuksen tilastoja 01/2022*

Työeläkkeiden kustannustenjakovoima vuonna 2021

Työeläkevaroja siirtyi Eläketurvakeskuksen kautta vuonna 2021 yhteensä 1,6 miljardia euroa toimijalta toiselle. Raportissa kuvataan, miten kustannustenjakovoima on käytännössä järjestetty ja mitä 2021 tehdyissä selvittelyissä tapahtui. Tarkasteluvoimalla työn alla oli kolme eri vaiheessa olevaa kustannustenjakovoimaa.

Iire, H. & Laitinen, A. & Toro, S.: *Eläketurvakeskuksen raportteja 03/2022*

MUUALLA JULKAISTUA

Total pension in Finland 2022: How are earnings-related pensions, national pensions and taxation determined?

In this review, we bring together the components which affect the determination of the total pension in 2022. The amount of the take-home net pension is affected by how the earnings-related and national pension benefits and the taxation of pensions are determined.

Ritola, S. & Tuominen, S.: *Finnish Centre for Pensions, Reports 2/2022*

Ovatko työkyvyttömyyseläkeläisten eläkkeet pienentyneet?

Vuosien 2008–2019 aikana täytettyä työkyvyttömyyseläkettä saavien keskimääräinen eläke on reaalisesti laskenut. Tutkimuksessa selvitetiin, missä määrin muutokset ikärakenteessa ja työkyvyttömyyseläkkeellä oloajassa ovat vaikuttaneet työkyvyttömyyseläkkeiden pienemiseen.

Rantala, J. & Laaksonen, M.: *Yhteiskuntapolitiikka 2/2022*

Gender inequalities in family leaves, employment and pensions in Finland

Kuitto, K. & Kuivalainen, S. In: Aidukaite, J. & Hort, S. E. O. & Kuhnle, S. (eds.) *Challenges to the Welfare State: Family and Pension Policies in the Baltic and Nordic Countries*. Cheltenham: Edward Elgar.

The Nordic Countries

Kuitto, M. & Kuitto, K. In: Béland, D. & Morgan, K. J. & Obinger, H. & Pierson, C. (eds.) *The Oxford Handbook of the Welfare State, 2nd edition*. Oxford: Oxford University Press.

Good or bad (in)stability? A cross-cohort study of the relation between career stability and earnings mobility in Finland
Riekhoff, A.-J. *Research in Social Stratification and Mobility*, vol. 77, 100674

**Lue faktaa ja tilaa uutiskirjeemme!
www.etk.fi/uutiskirje**